

40 *ani, & in leg. cum quidam. numer. 29. & 30. ff. de liberis & postum. Decius in reg. saltem cuique. 5. in penultimis. numer. 15. ff. de regulis iuris. Animo de antiquitate temp. 715. 4. parte. sectione. vide animo modo. numer. 18. & Thom. Sanchez alios referens lib. 3. disputat. q. 2. numer. 4. ex quo satis fundamentum contrarie sententia. 40. Præsertim quod dici potest. dist. cap. commissi. §. ceterum. non esse legem penalem novam, vt d. capitulum, licet canon, sed declarationem iuris antiqui. & obligationis iustitiae, quam ratio naturalis videtur inducere ratione fraudis, vt colligitur ex eius verbis ibi, tenebris, & ibi, non eos receperit fraudulenter, immo totum capitulum, commissa, videtur magis declaratio, quam ius novum.*

41 Intelligenda tamen est ista sententia de his, qui non intendentes assumere ordines illis annexos assumunt dicta Beneficia, vt fructus ex eis interim percipiant, illa post modum dimissuri, aut compellantur ordinari, vt in d. §. ceterum, secus vero de his, qui accipiunt dicta Beneficia cum intentione, & proposito, non assumendi sacros ordines debitos, dum eis permillum fuerit, nec cogantur illos assumere, vt sunt aliqui in Ecclesiis Cathedralibus, isti enim, quamuis peccent mortaliter, cum habeant intentionem non obseruandi ius, nec adimplendi suam obligationem, tamen non tenebuntur ad restitutionem fructuum interim perceptorum, licet de facto, quia non fuerunt coacti, nunquam sint promitti. nam eos non receperunt fraudulenter, vt in d. §. ceterum.

42 De accipientibus, tamen vero Beneficia simplicia, quibus non est annexus sacer ordo, animo quidem satisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi ad ordinem sacrum, dicendum est, non peccare, nec ad fructuum restitutionem teneri, quia id nullo iure prohibetur, vt recte inquit Nauarr. dist. cap. 25. numer. 118. & conf. 1. de Præbend. quem sequuntur Quintanaduennas, & Graffius d. numer. 51. Lud. Lopez d. cap. 256. Eman. Rodriguez. d. cap. 30. numer. 8. & Vega d. cap. 36. casu 23. & Thom. Sanchez d. disp. 45. numer. 7.

43 Quod etiam eadem ratione tamen erit dicendum de accipientibus huiusmodi Beneficia simplicia animo transendi ad statum conjugalem, nempe non teneri ad restitutionem fructuum, nec peccare, modo interim velint viuere Clericaliter, & debitum officium præstare, vt recte docet Nauarr. d. cap. 21. de oratione. n. 51.

44 Quamuis peccare mortaliter teneat Soto d. artic. 6. quem sequitur Toletus supra, & videntur tenere Flam. Paris. de resign. lib. 4. q. 11. numer. 42. & Io. Gutierrez. supra n. 26. & peccate venialiter Tho. Sanchez numer. 19.

45 Et quamuis idem tamen Nauarr. inferius Miscellanea 44. numer. 2. alias Miscell. 49. numer. 205. dicat se & Sotum conchiarum posse intelligendo opinionem Soti de illis, qui animo absoluto mutandi sit statum Clericalem in conjugalem accipiunt Beneficia, suam vero de illis, qui non certo, & absoluto animo mutandi, sed conditionali, si aliquid suo proposito conuenientius superueniat, id faciunt, cum proposito tamen aeternali, vel virtuali faciendi omnia, que Beneficium de præcepto requirit, dum illud tenuerint, existimo tamen non peccare etiam si animo absoluto id faciant.

46 Secundum dubium est, tamen an decisio d. §. ceterum, procedat in eo, qui capit Beneficium, sine proposito absoluto assumendi Sacerdotium, sed hesitans, &

cum animo dubio, aut cum proposito conditionali assumendi Sacerdotium, nisi aliud conuenientius ibi offeratur, vel nisi frater eius primogenitus obierit sine liberis? in quo Soto supra tenet affirmatiue, quoniam, cum text. ait, tamen non intendens, absolutam intentionem expoficit, & qui absolute percipit fructus, absolutam debet habere intentionem, alioquin fraudulenter, vt ait textus, eos recipit Sequitur Io. Gutierrez. supra n. 22.

Contrarium, tamen, nempe talem nec peccare, nec teneri ad restitutionem fructuum, tenet Nauarr. d. c. 25. n. 118. & d. c. 21. n. 45. & conf. 17. de Cleric. non res. sed. quia illa verba, non intendens, intelligenda sunt de illo, qui accipit Beneficium cum animo, & intentione non se promouendi, vt colligitur ex verbis sequentibus ibi, nisi voluntate mutata promotus fueris, tum quia, vt ibi notant Dd. ille text. expresse loquitur de illo, qui fraudulenter accipit Beneficium vt lucratur fructus anni dati, ad se promouendum, quod non verificatur in assumente illud animo dubio, aut conditionali, qui reuera non committit fraudem, & sic cessat ratio illius textus. sequitur Graffius supra n. 55.

Et ita tenendum est, tamen quantum Lud. Lopez supra c. 255. quem sequuntur Eman. Rodriguez d. cap. 30. n. 8. & Vega d. casu 23. media via incedat tenendo cum Soto in eo, qui dubio animo Beneficium accipit, & cum Nauarro in eo, qui animo conditionali illud accipit, quod etiam tenet Th. Sanchez supra n. 10. sic intelligens Nauarrum.

Tertium dubium est, an accipiens Beneficium animo tamen assumendi Sacerdotium, teneatur restituere fructus perceptos durante tali animo, etiam si postea illo mutato, promotus sit in tempore?

Et dicendum est, non teneri, vt clare ait ille textus ibi, tamen nisi voluntate mutata promotus fueris, & sententiam ibi Doct. & contra Sotum supra recte tenet Nauarr. d. cap. 21. numer. 46. & 50. Silues. versicul. Beneficium 3. numer. 5. Ludouic. Lopez dist. cap. 255. & Eman. Rodriguez d. cap. 30. numer. 6. & Th. Sanchez supra numer. 7. & 9. Vazquez 12. tom. 2. disputat. 160. numer. 35.

Quartum dubium est, tamen an is, qui a principio bono animo se promouendi accipit Beneficium, & postea illo mutato, retinet illud, teneatur ad restituendos fructus perceptos post eum mutatum, nam de perceptis durante bono animo certum est non teneri.

In quo glossa in dist. §. ceterum, vers. non intendens. docet teneri, tamen quia eadem ratio est de retentione, ac receptione, sequitur Soto dist. art. 6. & Angles supra 6. dubio, qui ait ad fructus interim perceptos restituendos obligari, deducto tamen stipendio, quod Vicario dedit, quia tunc fuit per Vicarium verus minister, vt Gabriel docet, sequitur etiam Carbo, & Graffius numer. 54. vbi supra, & Ioan. Gutierrez, numer. 23.

Contrarium tamen tenet Nauarr. d. cap. 25. numer. 118. & dist. cap. 21. numer. 50. cui accedunt Ludou. Lopez d. cap. 255. Eman. Rodriguez d. cap. 30. numer. 8. & Vega tamen dist. casu 23. & Thom. Sanchez numer. 11. quia textus ille solum loquitur de accipiente, & non est par ratio, cum longe magis peccet qui ab initio fraudulenter accipit Beneficium animo non se promouendi, quam, qui postea animo mutato illud retinet, nam ille grandem fraudem, & dolam committit, hic autem nullum, vel certe non tantum, quod maiori

iori ratione ait numer. 118. d. c. 21. qui non intencit, sed de mutando dubitare cepit.

Mihi verior videtur sententia glossæ, nam non potest negari peccare tamen mortaliter, & cum fraude retinere Beneficium, & fructus illius percipere istum, qui mutato animo cum proposito non se promouendi, illud retinet ad lucrandos fructus residui temporis. Nec videtur deducendum stipendium, quod deducit Vicario, vt ait Angles, nam cum malo titulo, & mala Fide illos fructus percipiat, nec eos faciat suos, nihil videtur deducendum, tamen sed sibi imputet, & facit, quod dicitur infra 7. part. cap. 13. numer. 100.

Secundum dubium est, an decisio dist. §. ceterum, procedat in eo, qui accipit Beneficium cum proposito non se promouendi, nec tamen ad finem, &

effectum lucrandi fructus eius, sed ob alios fines, seu motiua, nam videbatur non procedere, quia loquitur de eo, qui sic accipit Beneficium, vt fructus ex eo per annum percipiat.

Nihilominus etiam in eo procedere verius existimo, tamen etiam is fraudem committit, & ita videtur sentire ibi Francus, n. 2. & alij, Carbo. 3. & Dd. supra allegati.

Sextum dubium est, cui sit facienda restitutio istorum fructuum? Et dicendum videtur, restituentos esse fabricæ, vel pauperibus, vt de fructibus amissis ob nõ recitationem horarum dicitur. Nisi in Canonicatibus, & aliis Beneficiis habentibus fructus in mensa Capitulari, qui videntur ad Capitulum spectare, vt alias dicitur capitul. præcedenti numero quarto.

QVARTA PARS, DE MODIS PROVIDENDI ET DISPONENDI DE BENEFICIIS, EAQVE ACQVIRENDI

CAP. I.

De Collatione, Electione & Presentatione.

SVMMARIA.

DE Beneficiis variis modis providetur, & variis modis acquiruntur numer. 1. sed tres potissimum modi, sub quibus alij continentur, collatio, electio, & presentatio, numer. 2.

Collatio, quid sit, numero tertio. & quid sit institutio qua sub ea comprehenditur, numer. 4.

Collatio est duplex, necessaria, & voluntaria, & quæ utraque sit, n. 5.

Electio, quid sit numer. 6. ad quam reducitur postulatio, & quid illa sit, n. 7. & 8.

Electio, & postulatio conuenientia est nominatio, quæ est duplex, n. 9. & 10.

Materia electionis, & postulationis parua est in usu, nec est practicabilis, n. 11.

De materia electionis qui videri possunt, n. 12. & de materia postulationis, n. 13.

De electione nominalium, qui sint, vide n. 14.

Presentatio quid sit, n. 15.

Presentatio debet Clericis exhiberi, & offerri Episcopo, nec de absentibus presentatio, nisi cognita esset Episcopo qua iuris absentis, numer. 16. nec valet consue-

tud eiu contrariis, numer. 17.

Licet Ordinarius non teneatur, admittere presentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen si causa admissis, valet presentatio, etiam si non esset notus, n. 18. & ita potest saluari practica hodierna, numer. 19.

Quamuis absens ita notus ordinario, vt non indigeat examinatione, & esse possit presentari, tamen Ordinarius, licet possit, non tenetur admittere presentacionem, n. 20.

Vbi sit presentatio de absentibus ultra admissionem Ordinarii requiritur acceptatio presentati infra tempus dictum ad presentandum, n. 21.

Vbi examinatio requiritur pro forma, seu alia, est omnino necessaria, nisi prætermissi non potest, quantumvis presentatus sit notus, n. 22.

Resolutio Rote, ex qua dicta comprehenduntur, numero vigesimo tertio.

Difficultas contra proximam hodiernam, quod nunquam solent presentari corporaliter exhiberi, quæ non videtur posse saluari ex ratione tactæ, numer. 18. Cum hodie ex Concilio requiratur examen pro forma in presentati, non solum ad Beneficia curata, sed etiam simplicia iuris parua. Eccles. n. 24.

Respondetur quod examen non requiritur pro forma presentacionis, sed institutionis, n. 25.

Ad presentacionem reducitur nominatio Vicarij, numero 26.

De nominationibus Vniuersitatum ad Beneficia, quæ in Gallia sunt, quæ agunt, n. 27.

DE Beneficiis variis modis prouidetur variisque modis Beneficia t acquiruntur, de quibus Stat. phil. de literis gratiz, titulo de modis, prouisiuis, Sclua de Benef. 3 part. quast. 1. Corral. 4 part. capit. 1. Lambert. de iure Patron. 1. part. 2. lib. quast. 1. num. 12. Peckius in reg. Beneficium, lib. 6. num. 12. Quintana duennas Eccles. lib. 1. cap. 7. & prosequitur Rebuffus, in praxi a titulo, quibus modis Beneficia acquiruntur, numer. 17. cum seqq. & Duarenus de Benefic. libro 5. per totum.

2 Sed tres potissimum modi, t sub quibus alij continentur, nempe collatio, electio, & presentatio.

3 Collatio autem est donatio, concessio, seu assignatio Beneficij t vacantis facta ab habente potestatem, vt ab Ordinario, Papa, legato, Capitulo &c. Staphil. supra num. 15. & Lambert. num. 19. Rebuffus in concord. tit. de collationibus in Rubrica, vers. 7. pro assignatione Corral. d. c. 1. num. 2. Vgolin. de censuris tabula. 2. tit. 5. 2. num. 31. & Zechus de Benef. & pensio. cap. 5. num. 1. & post hoc Gonzalez ad regul. mensium glossa 16. numer. 3.

4 Sub qua comprehenditur institutio, quae est quaedam collatio t Beneficij, licet non libera, facta presentato per patronum Abb. in cap. ex frequentibus de instit. num. 7. & in cap. 1. ne Sede vacante, & ibi Dd. & in cap. unico de instit. in 6. Rebuff. in praxi tit. de collatione num. 1. qui ait, quod collatio, est duplex, necessaria, & voluntaria, t & necessaria est, quam collator facere tenetur, vt dicimus infra 5. parte cap. 7. a n. 73. & voluntaria, quae ex voluntate, & libere fit, & vide dicta 1. p. c. vlt. a n. 32.

6 Electio est ad Praelaturam, t seu Dignitatem vacantem alicuius personae a Collegio facta operae pretio superiore confirmanda iuxta ea, quae diximus supra p. c. 6. a n. 15.

7 Ad quam t perducitur postulatio, quae fit de eo, qui propter aliquod impedimentum, seu defectum V. G. natalium, aetatis, vel Ordinem &c. eligi non potest. Est enim postulatio supplex Collegij petiti facta Superiori, t vt certam personam ad Ecclesiam, seu Dignitatem vacantem non obstante defectu, quem patitur, admitat, Abb. in cap. 1. de postul. lat. Prael. num. 34. Corral. 4. part. c. 2. n. 1. & Cuchus in institution. Mauribus, libro 4. titulo 2. numero 1. cum aliis.

8 Electio etiam coniuncta, & postulationi similis nominatio, t quae ab electoribus fit, nempe cum Collegium duos, vel plures nominat Superiorem supplicans, vt vnum, ex eis Ecclesiae praeficere velit, quae dicitur nominatio solemnis, ad differentiam alterius nominationis simplicis, t quae ab electuris fit per modum tractatus, & conferentiae. Corral. d. 4. part. c. 4. n. 1. & 2. & Cuchus d. tit. 2. num. 55. & 56.

9 Sed quia materia electionis & postulationis iam parum est incesu, t nec his temporibus est practicable, cum tit. de electione ab aula recesserit, vt inquit Lambert. 1. p. 2. lib. 9. 7. art. 20. n. 6. in fine. Mandol. reg. 2. Cancell. in praefatione, n. 3. maxime in Hispania, non est opus in ea immorari.

12 Et de materia t electionis videri possunt tituli de electione in decretal. & in Clement. & ibi Dd. Host. in summa eodem titulo, & special. lib. 4. eodem. P. de Bayto in directorio electionum, & Gulier. de Mandagoto in tract. de election. honor. Praelatorum, cum additio. Boerij, & Matthaei Borff. Miscellanea in materia electionis, & Flenringus Goaden de forma, & modo eligendi nouum praetatum, qui habentur tomo 15.

part. 1. tract. honorum, Bertachi. in tract. de Episcopo, Cosmas in pragmatica sanctione titulo, de election. Rebuffus ibi in concord. tit. de electionum derogatione & titulo, de Regia ad Praelatorum nominatione. 5. vltim. verb. ad electionem, & verb. postum, & in praxi tit. de election. Corral. 4. part. cap. 3. Ioann. Nicol. Gimon. in Enchiridio Beneficij. l. cap. 6. Duarenus libro 5. cap. 1. Cuchus dicit lib. 4. titulo 1. Zechus de Benefic. & pensio. cap. Syluester, & alij summi itz verb. election.

17 Et de materia t postulationis videri possunt ordinarij in tit. de postulation. Praelatorum, Hostiensis, in summa tit. de postulatione. Specul. libro 4. eodem titulo, Mandagotus in d. tract. 1. part. ex cap. 53. Corral. d. 4. part. cap. 2. Duarenus lib. 5. c. 2. Cuchus d. tit. 2. Zechus supra. 6. Syluester, & alij, summi itz verb. postulatio.

14 De electione autem Monialium, t quae est magis practicable, non tamen pertinet ad nostrum tractatum de Beneficiis, vide cap. in d. n. tit. de election. in 6. & Concilium Tridentinum sessione 25. de regularib. cap. 7. Cosmas d. tit. de election. 5. & cum humana verb. Abbas. Cuchus d. tit. 1. a n. 264. Zerola in praxi Episcopali verb. Abbas.

15 Presentatio vero, t est quaedam exhibitio personae per Patronum Episcopo, vt alteri, ad quem institutio pertinet, legitime facta, vt per Abbatem, in 6. ea noscitur, de his quae sunt a Praelato, Rochus, de iure Patroni in princ. q. 3. Rebuff. in concord. tit. de collatio. 5. praefatioque Ordinarij, verb. praesentationem, & in praxi, tit. de praesentatione, n. 3.

16 Ex qua diffinitione quod presentari debet Clericus Episcopo, hoc est ipso Episcopo exhiberi, & offerri, nec de absente iure fit presentatio, nisi forte per se facta esset, & cognita Episcopo qualitas absentis. Abbas ibi, & in cap. cum parati, de appellat. & conf. 76. 2. part. Rochus verb. honorificus quast. 6. numer. 27. late Lambert. 1. parte 2. libro quastion. 11. Corral. 4. part. cap. vltim. num. 18. Zerola verb. ius Patroni. 5. 7. & Rota de session. 185. ad finem 2. part. duorum form.

19 Et adeo verum est t de iure absentem non notum presentari non potest, quod non valeret consuetudo in contrarium secundum Abbatem d. conf. 76. n. 2. & Lambert. d. 9. 11. art. 1.

18 Sed, licet Ordinarius t non teneatur admittere praesentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen, si eam admiserit, valet presentatio, etiam si non esset notus, Abb. d. conf. 76. Rochus supra vers. item aduertit, Lambert. d. 9. 11. art. 4. Quamuis contrarium vellet Berouius, conf. 87. n. 3. vlt. t 19 ita potest saluari practica hodierna, nam nunquam solent presentati corporaliter exhiberi tempore praesentationis.

20 Rursus e conuerso, t Quamuis absens ita notus Ordinario, vt non indigeat examinatione, recte possit presentari, tamen Ordinarius, licet possit non tenetur admittere praesentationem de eo, maxime, si eius idoneitas non sit notoria, id enim est in sua facultate, vt tenet Rota in Regien. Prioratus, de qua infra n. 23.

21 Praeterea vbi fit presentatio t de absente ultra admissionem Ordinarij, requiritur acceptatio presentati infra tempus datum ad presentandum, vt presentatio sit perfecta, & completa per se, vel per Procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptandum Beneficium in specie, vel in genere. Lambert. d. quast. var. 5. & 2. part. 2. lib. quastion. 5. art. 2.

art. 1. num. 2. Quamuis contrarium teneat Rochus supra n. 67.

22 Tandem aduertendum t est, quod vbi examinatio requiritur pro forma, seu alias, est omnino necessaria, illa praetermitti non potest, quantumuis presentatus sit notus. Lambert. d. 9. art. 3. & fin. & dicitur inira a 6. part. c. 2. a n. 275.

23 Quae omnia confirmantur, t & comprobantur ex resolutione facta in Chusa Regien. Prioratus 25. Iunij, & 24. Decemb. 1587. Coram D. Pamphilo, in qua fuit resolutum presentacionem factam de absente non valere, ex Abbate dict. cap. ea noscitur, vt fuit dictum in vna calagurriana Beneficij coram D. Orano, licet postea saluati facta de absente etiam in vltimo die, seu hora quadamestris, vbi est saluati notus habens institutio, vt examinatio non cogat, ex Lambert. dicit. quastion. 11. art. 3. & coram D. Aldobran. 16. May 1585. in vna al. vltima Benefic. quae est d. decisione 185. Racio verbo, honorificum, nu. 27. hoc tamen procedere data acceptatione presentat in infra tempus datum ad presentandum, & consilio, factum per literas, vel procuratorem, quod sufficit. Lambert. dicit. articulo. vltim. quae acceptatio requiritur intra quadamestris, tanquam parti praesentationis, & ante illam presentato non est perfecta. Lambert. dicit. art. 2. numer. 2. & data etiam admissione Ordinarij, Abbas. d. conf. 79. numer. 2. Lambert. dicit. quastion. 11. art. 4. Quarta materia non sufficit, vbi examinatio est omnino necessaria, vt in Parochialibus, & vbi datur consensus presentatorum, vt fuit dictum in vna Astorice. Parochialis coram D. Giffio 11. May 1587. Lambert. d. 9. 11. art. 3. numer. 5. & 9. nec licet impedire acceptationem presentacionis, &c.

24 Sed modo succedit t difficultas contra dict. praem. hodiernam, quod nunquam solent presentati corporaliter exhiberi tempore praesentationis, quae praxis non videtur posse ex ratione tacta omnino saluari, cum hodie ex Saxo Concilio Trident. requiritur examinatio pro forma, non solum in presentatis ad Parochiales iuris Patronatus laicorum, ex cap. 18. sessione 24. de reform. vt dicitur infra 9. part. cap. 2. num. 25. sed etiam in presentatis ad Beneficia simplicia iuris Patronatus Ecclesiae. ex cap. 18. sessione 7. de reform. vt dicitur 9. part. cap. 3. num. 5. & sic in eis non potest examinatio praetermitti, & consignantur non valebit presentatio facta de absente, qui non se corporaliter exhibet, vt examinari possit, quamuis Ordinarius eam admittat. ex Lambert. d. 11. quastion. 11. articulo 3. & final. vers. restituitur 2.

25 Nihilominus, t dicendum videtur valere praesentationem admittam per Ordinarium de absente, qui non se corporaliter exhibet, quamuis examinatio requiritur omnino, & pro forma, nam examinatio requiritur ad institutionem, & pro forma instituit. & aut facta sine praevio examine non valet, non tamen requiritur pro forma praesentationis. ita vt in ipsa praesentatione requiritur examen, seu presentia corporalis presentati, si eam non petit Ordinarius, qui potest presentatum postea ad examen vocare antequam eum instituat, & sic recte saluatur d. praxis in quibuscunque Beneficiis.

26 Ad praesentationem t reductor nominatio Vicarij facta per eos, in quorum Ecclesiis vnus ponitur, quae etiam presentatio dici potest, & solet de quo infra, dicit. cap. 2. 9. part. 2. d. vltimo a n. 235.

27 De nominationibus t autem Vniuersitatum ad

Beneficia vacantia, quae in Gallia fit, sufficit lectorem remittere ad Doctores Gallos. Cosmas in pragmatica tit. de collatio. Rebuffus latissime in proprio tract. de nomination. & in repet. c. 2. de concess. Praebend. in materia nominationum, & in concord. titulo, de collationibus. Corral. 4. part. 4. num. 7. Schumij. parte quast. 1. num. 13. Gimon. tit. 4. cap. 5. Duarenus libro 5. cap. 13.

CAP. II.

De modis quibus acquiruntur ius in re in Beneficio.

SVMARIA.

Ius in re in Beneficio acquiri tur per collationem acceptatam etiam ante possessionem, n. 1. Per collationem facta ex praesentatione, sine possessione, expirat reservatio, n. 2. Ius in re acquiritur per institutionem presentati, & summationem electi, & admissionem postulationis, numero 3. An habens ius in re, & canonicum titulum Beneficij possit possessionem illius apprehendere propria auctoritate, & cum seqq. referuntur sententiae Doctorum, & resolutur possessio, si vacans. An ex sola supplicatione seu signatura, literis non expeditur, acquiratur ius in re, & ex ea possit capi possessio? numero 10. resoluatur ex ea acquiri ius in re, & titulum, & ex ea gratiam esse perfectam, numero 11.

Narrandum est, in gratia ius alterius ex supplicatione competens, num. 12. & conuenitur doctrina Zerola, numero 13.

Vacat Beneficium per mortem imperantis, qui signata supplicat, de eius, & non vt prius, n. 14.

Per provisionem factam cum sola supplicatione expirat reservatio, n. 15. si supplicatio est registrata, n. 16. & quando est signata in forma gratiosa, secum in forma commissaria, n. 17.

Cancellarius, & Camera tenet Beneficium non vacare per obitum, seu resignacionem habentis solum supplicationem signatam etiam in forma gratiosa, sed vt prius cui erit standum, n. 18.

Supposito quod Beneficium vacet per obitum habentis solum signatam, an imperanti per eius obitum ad canonicacionem sua gratia sufficit ostendere supplicationem praedecessoris, & eam iustificare, an vero opus sit expedire literas super illa? numero 19. cum sequentibus, resoluatur sufficere ostendere supplicationem.

Pro possessore sola supplicatio iuris proprii, vel 3. exclusiuis iuris agentis valet ad obtinendam absolutariam numero 23.

Supplicatio non probat gratiam, vbi agitur ad illius canonicacionem secum in absolutaria, & in possessoria, & vbi non agitur de canonicanda supplicatione, n. 24. resolutio Rota, n. 25.

Extraugram 33. Iulij 3. ad fin. explicatur contra Mandol. procedere quoad apprehensionem possessionis, numero 26. & 27.

Dispositio est perfecta, & habet effectum ex sola signatura, n. 28. resolutio Rota, n. 29.

Reg. 53. quod dispositio non suffragatur, nisi literis expeditis, non habet locum nisi foro consentientia, n. 30. sed cum iam a tempore P. V. dicitur, in iudicio vel extra forum videt, n. 31.

Abolutio a suspensione, seu alia censura sine literarum expeditione valeat in foro conscientie, n. 32.

D. Regul. Cancellaria non procedit in dispensatione concessa accessorie simul cum prouisione, seu alia concessione, super quibus erant expedita littere, numero 33.

Pensio an salua conscientia exigi recipi, & solui possit, literis non expeditis, non stante clausula, quod sola signatura sufficiat, n. 34. cum sequitur solutio affirmat. contra Hier. Paulum, licet non possit cogi ad solutionem per iudicem.

In foro conscientie, ut quis sit tutus, sola supplicatio gratia sufficit.

Hodie stante clausula in supplicatione pensionis vigore literarum desuper expeditarum, nec alias persolueda dicendum est, ante literarum expeditionem non posse exigi, nec solui possit, nec ad eius executionem procedi, etiam stante titularis consensu & obligatione in forma Camere, n. 36. & 40.

Quid magis procedat ex clausula apponi solita a tempore Sixti V. qua est magis stricta, cui renuntiare non potest etiam per ambas partes, n. 41. ex qua pensio est nulla si ante literarum expeditionem exigatur, numero 42.

Hodie a tempore Clementis d. clausula apponitur magis stricta, n. 43. ex qua hodie non solum pensio non debet salui, literis non expeditis, sed etiam illa debent expediti infra nouem menses, n. 44.

Patet de soluendo pensionem, literis non expeditis, non est confidentialis, est tamen simoniaca, maxime stante clausula, quod literis non expeditis referuatio sit nulla, ex qua etiam est confidentialis, n. 45.

Ex sola supplicatione, seu signatura poterat iure capi possessio, n. 46. secus tamen hodie, ex constitutione 33. Iulij III. n. 47.

Heredes illius, qui decessit cum sola supplicatione, non possunt percipere fructus, nisi literas expendant, sed hereditatem ad successorem, imo non possunt eas expedire, numero 48.

Circa d. constitutionem Iulij III. resolutiones Rota, n. 49. 50. & 51.

Prouisio ab Ordinario vel Nuncio licet male quod vigore eius prouisionis ingressus est, & postea vigore noue prouisionis, Papa literis non expeditis, possessionem continuat, non obstat dicta constitutio, sed erit tutus in conscientia, modo noua prouisio sit concessa in forma gratuita, & non commissoria, numero 51. 53. & 55.

In foro conscientie potest quis rui gratia absque literis expeditis, & est tutus sola supplicatione signata, numero 54.

Tunc dicuntur Bulla expedita quando sunt plumbate, numero 56.

In re in Beneficio acquiritur per collationem acceptatam etiam ante adeptam possessionem, ea si tibi absenti, de prebend. in 6. vbi Domini, numero 2. & Francus numero 3. Dinus in reg. Beneficia in 6. numero 11. & ibi additio, litera E. Rebuffus in praxi super reg. de non tollendo iure questio glossa 6. numero 38. Corral. de Benef. 4. part. cap. 1. numero 14. Simoneta de reservatione, questio 55. & 56. & ibi Granutius Mandor. reg. Cancell. questio 5. Couarr. lib. 3. variat. cap. 16. numero 3. & Flam. Paril. de resignat. Benef. lib. 2. questio 16. numero 2. & libro 3. questio 6. numero 2. & 55. & questio 8. n. 5. & Pater Molina de iustitia, tom. 1. tract. 2. disputatio. 2. versic. dixi superius & disputatio. 3. in fin. & post hanc Gonzalez ad reg. de mensibus glossa 15. & pri-

mo, numero decimoquinto, & trigesimo tertio.

Vnde per collationem si secuta acceptatione sine possessione expirat reservatio, Eneas de Falconibus de reservatio, 5. questio. principali, questio. 1. 3. & 4. Sarnen. de Triemali, questio. 30. versic. 4. limitatur. Simoneta d. questio. 55. & 56. & ibi Granutius, Selua de Beneficiis. 3. part. questio. 72. Probus ad Monachum in cap. licet Episcopos, & de Prebend. in 6. numero 5. Rebuffus regul. 9. Cancellar. Couarrutius dicit, numero 3. P. Gregor. de Beneficiis, cap. 24. ne ibi. & Flam. Paril. d. questio. in 8. numero 21. & Rota decif. 512. libro 3. parte 3. diuersorum, Puteus decisio 146. lib. 2. vbi quod per prouisionem affecto expirat, sic epi debet legi sine negatiua, vt patet ex contextu, & sic per resignat. cum regressu, qui licet sit factus locus ex causa de praterito, tamen illud, ius nouum est, &c. Gonzalez dicit, glossa decimoquinta, & secundo, numero trigesimo primo.

Et similiter ius in re acquiritur per institutionem presentatis, & confrontationem electi, & admissionem postulationis Abbas in cap. quod autem, de iure Patron. Staphil. de literis gratis, titulo de modis prouisionis, n. 5. Gloss. Reg. de Triemali, Rochus de iure Patron. verb. ins. questio. 5. numero 9. Lambert. 3. parte 2. lib. questio. 11. artic. 6. Rebuffus in praxi n. de electi, num. 5. & ius de presentatione, n. 12. & Cuchus in institut. maioribus libro 4. titul. 2. num. 43. & titul. 4. numero 58.

Sed licet est dubium, an ex quo quis habet ius in re, & canonicum titulum Beneficij, possit possessionem illius apprehendere propria autoritate, an vero opus sit missione in professionem sine autoritate Superioris seu iudicis? Et non posse eam apprehendere propria autoritate, tenent Dinus in dict. reg. Beneficium, numero 25. Archidiaconus in cap. cum qui de Prebend. in 9. & ibi Lupus, Paulus & Ancharidem Anchar. in reg. sine possessione, in 6. Cosmas in pragmatica sanction. tit. de pacific. possessio. in principio, verb. non violentus. Sarnen. in reg. de Triemali, questio. 48. Rebuffus in praxi in forma noue prouisionis verb. per se, vel per alium, Corral. d. cap. 1. n. 15. Flam. Paril. lib. 1. de resign. 7. n. 30. & libro 8. questio. 9. numero 55. & videtur Malcardus de probatione 937. numero 6.

Contrarium tamen t sententiam, nempe habentem canonicum titulum posse propria autoritate vacantem Beneficij oppositionem apprehendere, rectius tenent Miesis in reperiario, verb. professionem Beneficij potest, Capellan. Tolof. decif. 444. & ibi Auffer. Ripa in cap. cum M. de constitutione, n. 186. & in consape. de restitutione. spoliatorum, numero 69. Rochus d. verb. ins. questio. 5. numero 9. Rebuffus dicens communem in praxi titul. de remission. in possessionem, numero 5. & de pacificis possessio. artic. 290. & 294. & sequent. alias 237. & 243. Rohinacius de Benef. cap. 23. Pontanus de spolio libro 1. numero 53. Mandor. consilio 48. numero 1. & 2. Rota dicens communem apud Puteum, decif. 402. libro primo. & in vna Romana Capellaniz 14. Maij 1576. coram D. Canfucio quae est 2. part. diuersorum decif. 21. in qua ad tradita per Rebuffum dicit, verb. per se, vel per alium, respondetur, procedere in capiente possessionem Beneficij propria autoritate absque autoritate Superioris, hoc est absque constitutione, & titulo, & sequitur Flam. Paril. sibi non constans libro 10. questio. 6. n. 30. dicens communem; & hanc sententiam communem etiam esse dicit Couarr. d. lib. 3. variat. cap. 16. numero 7. eam admittens, num. 2. scilicet ad effectum, vt

ea possessio iuste, & vere possessionis effectus sit habitura.

7 Et hanc etiam sententiam necessario admittunt DD. in c. rrasmissum, de electione & ipse Cosmas, tit. de electi. licet, & consuet. verb. pronotus, & ipse Cort. 2. part. cap. 4. numero 8. & alij relati per Couarr. supra, numero 6. & per me sequens pars, cap. quarto numero 244. tenentes habentem canonicum titulum posse ante inductionem in possessione in Beneficio administrare, modo alias non sit in possessione illius, tunc enim spoliaret propria autoritate possessorem, quod dicit fere omnium iudicio receptum. Couarrutius supra numero, septimo. de quo latius d. cap. 4.

Nec refragatur praedictae sententiae textus in cap. ad aures, & de excessib. Pralatorum, & in c. quia diuersif. de iustis, Prebend. & in c. ea ex frequentib. de institut. quia iura ista expresse loquuntur de his, qui sine iusto, & canonico titulo possessionem Beneficij apprehendunt. Nec d. ca. t. eum qui, de Prebend. in sexta, quidquam facit pro contraria sententia, nam in prima part. loquitur de eo, qui vi occupat, seu iniuste, & sine titulo se intrudit in Beneficio, & in secunda de eo, qui vi, & violenter Beneficium occupat.

10 Secundo dubitatur, an ex sola supplicatione, & seu signatura literis non expeditis acquiratur ius in re, & titulus Beneficij, & ex ea possit iure capi possessio? & ad primum dicendum est ex sola supplicatione, seu signatura acquiri ius in re, & titulus Beneficij ex ea enim gratia est perfecta. Caslad. decif. 4. numero 2. de causa possessionis, & decif. vltima de restitutione spoliatorum, Caputaquen. decif. 175. num. 2. part. 2. & 86. part. 3. Mohed. 9. vt licet vendit alias 192. Sarnen. in regula de infirmis, questio. 1. vers. nam considerandum, Rebuffus in c. postulat. de Clerico excommunicato, in Gloss. 1. numero 2. & in cap. 2. de concess. Prebend. 8. questio. Corral. 4. part. cap. 1. numero 19. Nauarrus in cap. accepta, de restit. spoliatorum oppositio. oclau. solutio. num. 26. & 29. Mandor. regula. 8. questio. 1. & 8. num. 3. Ferretus consil. 18. num. 13. Flam. Paril. lib. 2. de resigna. questio. 24. num. 3. & 4. & P. Molina de iustitia tom. 3. disput. 599. & Thom Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 29. & Gonzalez d. glossa 15. §. 2. numero 32. Rota decif. 418. num. 3. part. 1. diuersorum & in vna Compostellana Canoniceus 25. Iulij 1574. coram D. Rubens infra adducta 7. part. cap. 1. num. 51. in qua fuit dictum per solam supplicationem plene acquiri ius in Beneficij, absque literarum expeditione, qua tantum requiritur ad effectum probationis, non substitutionis ipsius gratia.

Vnde Menochius de arbitrariis lib. 2. casu 201. numero 149. ait narrandum t esse in gratia ius alterius ex supplicatione competens, & coniungitur doctrina Zerola in praxi Episcopali t. p. verbo, supplicatio. vbi ait, quod stante supplicatione signata per Papam de aliquo Beneficio, nondum leuatis Bullis, potest Ordinarius illud conferre, supposito, quod alias possit, que est falsa ex dictis, & dicens statim, & inf. 5. p. c. 1. num. 147. & Gomez 19. quem allegat de expectatiuis, n. 16. & 17. loquitur in diuersis terminis, scilicet in expectatiuis.

Et ideo vacat Beneficium per mortem impetrantis, & qui signata supplicatione, ante litterarum expeditionem decessit, & non vt prius. Rota dec. vlt. de rescriptis an recipis alias 882. Caslad. decisio vltima, de restit. spolia. n. 9. Sarn. d. q. 18. & d. q. 1. & Mandor. regula. 27. qu. 13. n. 4. & de signatura gratia, titulo

de renuntiatione, versic. dubitarunt aliqui, & Rota in dicta Compostellana dices decemem Aegidij 609. & 644. contrarias, quae procedere de stilo ait Staphil. de literis gratia tit. quibus modis exprem littera ad Beneficia, numero, decimo, & seruat Cancellaria differens in hoc a Rota, vt in decif. 13919. & 1936. lib. 3. part. 3. diuersorum non leuati, Ripa in Rubrica de ceteris, numero, 50. Rebuffus in concordat. titulo de mandatis Apostolicis, §. 1. verb. litteras, & in d. cap. 2. de concess. Prebend. d. 8. questio. Corral. supra, Ferrer. d. conf. 13. n. 13. Mascard. conclus. 845. numero 18. Flam. Paril. d. lib. 2. questio. 24. & Zerola verb. Bulla, §. 6. qui etiam dicunt cum Imola, & aliis Beneficium collatum per signaturam ante leuationem Bullarum posse permittari cum alio. Et nouissime Gonzalez d. glossa 15. §. 1. n. 34. & §. 2. n. 34.

Vnde prouisionem factam cum sola supplicatione, seu signatura expirat, & est extincta referuatio secundu veriore, & communiorem opinione, vt per Rotam d. decif. vlt. num. 5. Caslad. decif. 4. de causa possessio. n. 4. Simoneta, num. 94. 55. Ripam Rebuffus & Mascard. conclus. 845. numero 18. Flam. Paril. d. lib. 2. questio. 24. & Zerola verb. Bulla, §. 6. qui etiam dicunt cum Imola, & aliis Beneficium collatum per signaturam ante leuationem Bullarum posse permittari cum alio. Et nouissime Gonzalez d. glossa 15. §. 1. n. 34. & §. 2. n. 34.

17 Quod tamen procedit, quando per papam signata est registrata, t est enim solum est signata ante registrationem, potest lacerari, vt solet fieri, & a lacerata, non potest dici Beneficium vacare per eum, quia perinde est, ac si nunquam fuisset signata, Flam. Paril. d. questio. 24. numero 6. & 7. & lib. 2. questio. 7. numero 186. vbi ait, quod antequam supplicatio sit registrata, & tradita partibus, non potest considerari aliquod prauidicium, neque aptitudo ad prauidicium, cum Princeps vsque ad illud tempus possit denegare, & lacerare, atque ad libitum disponere absque iniuria de supplicatione, vt per Sarnen. regula de iure questio, questio. sexta, numero, secundo, & questio. 20. in fine, fuit dictum in Rota in vna Oxamen. Archiepresbyterio die veneris sexto Aprilis. 1576. coram Robusterio, hae Flaminius. Rota etiam decisio 791. numero 5. part. 1. diuers. & tradit posthac Gonzalez. dicit, §. secundo num. 33.

Prateerea id procedit, quando supplicatio est signata in forma gratiola, secus si in forma dignum, seu alias in forma commissaria: nam tunc, cum no sit prouisio, sed mandatum de prouidendo, Beneficium non vacat per obitum habentis solam signaturam, sed vt prius, iuxta dicenda c. §. 9. n. 6. & 9. Ex quo non habet ius in re, sed ad rem, vt ibi numero 60. Aegid. d. decisio, 609. Simoneta. dicit, quaestio. 55. numero 7. & fin. & questio. 31. numero 3. & 4. quicquid videatur velle Zerola dicit, §. 6. & ita seruat Dataria, & Cancellaria, nisi simul in resignatione in fauorem iuxta d. supra 2. part. cap. 1. ad num. 144.

Sed, cum Cancellaria, & Camera semper teneant Beneficium non vacare per obitum, vsq; resignationem habentis supplicationem signatam etiam in forma gratiola, t sed vt prius, vt in d. decif. 1919. & 1936. lib. 3. part. 3. diuers. & quotidie videmus, et erit istandum, quicquid Rota velit, cum Cancellaria, & Camera lit organum Papae. Casladotus decif. 200. num. 7. de vno. Flaminius Paril. de resignat. lib. 3. §. 6. n. 33. & §. 9. questio. 26. n. 4. & dixi alias supra, 1. part. ca. 5. n. 120.

19 Sed supposito, t quod Beneficium vacet per obitum habentis solam signaturam, offert se hic difficultas, an impetranti Beneficium per obitum habentis solam signaturam, seu supplicationem ad canonizationem suae gratiae, & provisionis, sufficit ostendere litterarum figuam praedecessoris, & illam iustificare, an vero opus sit expedire litteras super illa? nam data supplicatione, etiam post mortem impetrantis, secundum illam expediuntur tot Bullae, quot partes voluerint, ut inquit Simoneta d. 9. 55. n. 12.

20 In qua difficultate videbatur t dicendum opus esse expedire litteras super illa ad probationem gratiae defuncti, nam supplicatio non probat gratiam, sed requiruntur litterae ad probationem, Rota d. de decision. v. l. Felin. in Rubric. de constit. numer. 5. Sarnen. supra Simoneta. d. 9. 55. numer. 11. & Mascard. d. conclus. 8. 45. & propter regulam de non iudicando iuxta formam supplicationis, & constitutionem 33. Julij III. & ita tenet Gonzalez. dicit. gloss. 15. §. 1. numero 3. 4. & 35.

21 Nichilominus contrarium est tenendum, nam sufficit producere litteras t suae gratiae expeditas, & ius, & gratia auctoritas ex sola supplicatione, seu sumpto ex registro supplicationum ad decision. Crecent. 2. de fide instrum. Bellenci. de charitativo subsidio. quest. 113. ad finem, & Mandof. d. reg. 27. quest. 6. probari potest, cum non agatur de canonizando titulo auctoritas. Capitaquen. decision. 235. & vrigesima part. 3. & decisione. Thamis septuagesimo octava in vna Mediolanen. quae habetur etiam apud Puteum decision. 347. lib. 1. in qua fuit resolutum, quod subrogatus in iure defuncti legitime successerit docet de iure defuncti, & iustificat. titulum defuncti, ex sola supplicatione contra dictam decif. Egidy 609. & 644. quia dictae decisiones non servantur, ut per Cassador. d. decif. vltim. & Sarnen. d. quest. 1. & ita etiam docet cum Rota Mandof. d. 9. 45. numer. 4. & 5. & Zerola in praxi. 2. part. verb. Bullae, §. 1. & sentit Simoneta dicit. quest. 55. numer. 13.

22 Et facit etiam resolutio in causa Camerinen. Titius conferendi 28. Martij 1594. coram D. Blanchetto, in qua fuit tentum, supplicationem confirmationis absque litteris eundem effectum operari, quem ipse litterae, si non agitur ad canonizationem concordiae, Moheda. decif. 34. alias 2. de privileg. vbi principaliter deducitur aliud ius, & ad illius corroboracionem afferitur supplicatio, tunc illam solum sufficere. Sarnen. in d. regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis, q. 3. verfi. secus.

23 Facit etiam, t quod pro possessione sola supplicatio iuris proprii, vel tertij exclusivi iuris agentis valet ad obtinendam absolutoriam, Cassadorus decif. 2. de re iudicata. 1. & 2. super Reg. 4. de causa possess. & vltima de restitu. spoliarum, Mohedan. dec. 9. in fine, ut lite pendente, Patreus consil. 366. numer. 9. lib. 1. Sarnen. d. reg. de non iudicando, quest. 4. Mascard. supra numer. 35. & Flamin. Paris. lib. 6. de resignatio quest. 5. n. 67. quamvis contrarium alias tenuerit Rota, vt per Creten. dec. 1. de excepti. quam sequitur Mandof. d. reg. 27. quest. 15.

24 Nec obstat fundamentum supra adductum, t scilicet supplicationem non probare gratiam, nam illud solum procedit, vbi agitur ad illius canonizationem, & pro ad iudicatoria, & sic procedit d. regul. de non iudicando iuxta formam supplicationis, sed in absolutoria, & in possessoria, Cassador. ibi, & reliquomodo citati, Sarnen. ibi quest. 5. & Corral. d. cap. 2. numer.

25. Menoch. de recuperanda, remed. 15. quest. 28. & 36. Lancellot. de avertenti, cap. 24. quest. 11. numer. 6. & vbi non agitur, de canonizando supplicatione, Mohedanus d. decision. 2. in fine alias 34. & in vna Burgen. Canonizatus 19. Ianuarij 1566. coram D. Oradino, fuit resolutum, Reg. quod commissioes non suffragentur litteris non expeditis non habere locum in eo, qui commissi cautam iactationis, & molestacionis, qui est reus, & non tenetur expedire litteras, pro absolutoria, Cassador. d. decif. 2. super Regulis, nec cum super possessione est commissio, quia etiam tunc non tenetur expedire litteras, Cassador. 1. & fin. super regulis, & 6. de r. scrip. & c.

Nec obstat Extravaugans Julij III. t quae in Bullario est 33. ad finem, ibi, Quod de caetero supplicationes, etiam manu nostra, & motu proprio signate, nisi habuerint clausulam, quod eorum sola signatura sufficiat, nullam aliam, quam per litteras super illis faciendas, hanc aut probationem faciatis, seu praesent, nec vlla eis in aliquo alio casu sudes adhibeatur, aut adhiberi possit. Ex qua extravaugans, contrarium in proposito tenuit Mandofus supra quest. 3. quod imo sola supplicatio in possessorio, & pro possessore non sufficiat, & sequitur Lancellot. supra numer. 14. & Flamin. Parisius lib. 13. de resignat. quest. 5. numer. 10. 6. dicens de stilo ex dict. constitutione Julij III. non seruari, quod dictum est numer. 2. 4.

Quia responderetur dict. Extravaugantem t procedere, quoad apprehensionem possessionis, vt Rota resoluit in vna Zamoren. praebimonij 4. Nouembris 1558. coram D. Acoranibonij, in qua dixerunt Domini, Ad effectum absolutonis solam supplicationem subrogacionis sufficere, Cassador. d. decif. 1. & Sarnen. d. q. 5. & Extravaugantem Julij III. procedere quoad apprehensionem possessionis, & c. Quicquid velit Mandofus d. 9. 3. 4. & alius.

Similiter etiam dispensatio est perfecta, t& habet effectum ex sola signatura, gloss. Reg. Cancell. 13. & 53. ad fin. Cassador. videndus dec. 36. super reg. Sarnen. d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationis, q. 5. Rebuff. in praxi. iur. de dispensatione, ad plur. n. 62. & in repeti. cap. postulat. de clerico excommunic. in glossa prima, n. 16. Gigas de pensio. questione vrigesima quarta, n. decimo tercio. Cortal. dicit. capite primo, n. 19. Garbarus de officio legati lib. decimo, n. 491. Nauarrus in cap. accepti. de restitu. spoliarum, oppos. octava solutione, numer. vrigesimo, & Molina. de Hispanorum primogeniis lib. 2. cap. 7. n. 56. Thom. Sanchez supra t & ita in vna Vrgellen. & Vicens. praepositura, cum 12. Martij 1557. coram D. Oradino, seu Domino Iunio tentum esset irregularem esse, qui vulner aut aliquem ex promotione congressus, cum eo, qui eo vulnerate post. Anno decem dies mortuus est, propter ipsius intemperiam, & malam sui corporis custodiam, Cardin. in Clement. 1. de homicidio verbal. 16. & facit capitulum sicut §. fin. de homicidio quae glossa verbo consilium, & Sarnen. de infirmis questione 11. etiam quod tunc temporis vulner aut esset laicus, nam quod potest dies licitum in aliis casibus, tamen quo ad irregularitatem, & obtinenda Beneficia, dicitur illicitum, & consequenter dicitur laicus tunc dare operam rei illicitae, praesertim, quando praevocatio fuit verbalis, non realis, Claudius in repetitione legis, vt vinn. numero 124. & 165. ff. de iustitia, & iure. Postea 28. Maij fuit resolutum, quod, cum ille obtinisset dispensationem ab irregularitate ante impetrationem praepositurae, sed non expedierat litteras, sed tantum supplicationem, etiam si concederetur terminus ad sententiam, & opponeretur quod

dispensatio non suffragatur, licet non expeditis, potest litteras expedire lite pendente, quia gratia satis subsistit ex sola supplicatione, quo autem ad executionem, & vltimam necessaria erat expeditio propter regulam, quae cum non fuerit et obiecta, merito potest adhuc expedire. Casfad. decisione 31. super regulis, Socinus consil. 41. n. 4. vol. 3.

Et iam regulam, 53. quod dispensatio non suffragetur, nisi litteris expeditis, non habere locum in foro conscientiae contra Hieronymum Paulum in practica cancell. versif. vbi Papa concedit gratiam, docent Sarnen. d. regul. de non iudicando iuxta formam supplicationibus questione 14. Rebuffus, Gigas numero 12. & Nauarrus supra, Enriquez in summa lib. 12. cap. 3. §. 7. & Molina de iustitia, tom. 3. d. 2. p. 599. & ita intelligunt verbum illud suffragatur, scilicet in foro iudiciali, & contentioso.

Sed, cum iam a tempore Pij V. in d. reg. dicatur in iudicio, vel extra suffragatur, videtur iam non posse dicta procedere, & ita videtur tenere P. Ledesma de matrimonio q. 46. art. 4. dub. 3. Man. Rod. in summa. 1. tom. c. 234. ad fin. & Vega 1. p. 1. n. 2. 88. casu 2. quicquid adhuc dicat Thom. Sanchez disputat. 19. numero 4. & vltimo.

21 Absolutio vero t a suspensione, seu alia censura obtenta sine litterarum expeditioe, valet in foro conscientiae, vt tradit Nauarr. conf. 29. de temporibus ordinationum n. 3. Nec obstat d. reg. quia solum loquitur de dispensatione.

22 Praeterea d. regula non t procedit in dispensatione concessa accessorie simul cum provisione, seu alia conclusione, super quibus erant expeditae litterae. Nam tunc de dispensatione fati est constare per supplicationem, Casfad. decision. 35. super regulis, Rota decif. 85. lib. 2. & 11. lib. 3. part. 3. dicitur tunc, & decif. 214. n. 3. part. 1. dicitur tunc. Sed de pensione offert se difficultas, an salua conscientia exigat, & recipi, ac solum possit litteris super illius facta reservatione non expeditis, quando non adest clausula, quae sola signatura sufficiat, quae in pensionibus ad fauorem Palatinorum poni solet.

23 In qua, omisso, quod dicit Gordaba in summa q. 166. Man. Rod. 2. tom. c. 11. n. 9. Vega 2. p. 6. 65. casu 8. & P. Ledes. 2. part. tract. 7. c. 1. circa 14. c. conclusionem pag. 381. qui tanquam theologus in materia iuris loquitur, vt solent sine fundamento; & sequitur Thom. Sanchez supra, n. 5. ad fin. licet partem negatiuam teneat Hiero. Paulus. d. versif. vbi Papa t concedit gratiam, tamen partem affirmatiuam ex supradictis tenet Sarnen. d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationum q. 1. & 4. Gigas de pensio. q. 34. & consil. 151. n. 8. Mandof. d. reg. q. 7. Nau. consil. 37. de Simonia ad 1. v. & Enriquez in summa lib. 13. cap. 19. §. 1. & Tho. Sanchez, d. numer. 5.

24 Nam in foro conscientiae, t vt quis sit tutus, sola supplicatio gratiae sufficit. Flam. Paris. de resigna. lib. 3. q. 7. n. 24. & dicitur infra. n. 53. quamvis sine litteris non possit cogi ad solutionem pensionis per iudicem t ex d. regula de non iudicando iuxta formam supplicationis, nisi alias se indicasset de illam soluendo absque litteris, glossator regula Cancellar. 25. ad fin. Casfad. decision. 2. de pensio. numero 12. Gigas. Mandof. Nauarr. & Enriquez ibi cap. 1. Rebuffus de pacificis possessio. numero 145. & 156. alias 126. & 137.

25 Id Tamen cessat, iam stante clausula in supplicatione pensionum, vigore litterarum desuper expeditarum, nec alias persoluenda, quae tempore Gregorij

XIII. apponi coepit, vt per Salustium Tiberium in practica auditoris Cancellar. lib. 3. cap. 4. qua stante dicendum est ante litterarum t expeditioe non posse erigi, nec etiam soluisimo, nec ad eius executionem procedi etiam fidei titularis consensu, & obligatione in forma Camer. de illam soluendo, etiam litteris non expeditis, quia illa clausula appofita est fauore publico officium Cancellariae, & non fauore partis, vt per Salust. d. cap. 4. qui ait ita fuisse decifum in signatura iustitiae ex relatione d. Ferrarini, & aliorum abbreviatorum nomine Cancellariae. Quod magis t procedit ex clausula hodie appofita, a tempore Sixti. V. quae est magis stricta nempe vigore litterarum Apostolicarum desuper conficiendarum, nec antea alias praesens reservatio nulla sit ex ipso persoluenda, Salust. d. cap. 4. cui clausula renuntiarum non posse etiam per ambas partes, titularum scilicet, & pensionarium, quia est ad fauorem officium Cancellariae, ne defraudentur, & c. fuit resolutum in parco per dominos abbreviatores de maiori.

26 Ex qua clausula pensionem esse nullam, si ante litterarum t expeditioem exigatur cum effectu propter illud decretum, etiam quod litterae essent tunc incepta expeditae, nec suffragari expeditioem eorum postea subsequenda, quia illa clausula annullatiam inducit signaturam, & c. Baldus & alij in l. ff. de lib. & posthu. Socin. Iunior consil. 271. n. 23. lib. 4. fuit resolutum in vna Veronen. pensionis 11. Julij 1592. coram Domin. Millino, quam decisionem ponit Salust. Tiberius d. c. 4. ad finem in additio. & in vna Sabinens. pensionis. 13. Junij 1594. coram Domin. Mantica in qua etiam 12. Decemb. eiusdem anni coram eodem fuit resolutum non habere pensionarium aliquam excutionem, nec posse dici ignorasse decretum lege non est ferendum, ff. de transactio. idem etiam fuit resolutum in vna Brixien. pensionis. 11. Decembris 1600. coram D. Penna.

27 Et hodie a tempore Clementis VIII. d. clausula t ponitur magis stricte, dicitur enim vigere litterarum Apostolicarum infra nonem menses proximos expeditarum, nec alias, Alias praesens reservatio nulla sit ex ipso persoluenda.

28 Vnde hodie non solum pensio t non debet solui litteris non expeditis, sed etiam illae debent expediri infra nouem menses, a data supplicatione, & alias pensio nulla est, eo ipso, quia clausula annullat pensionem t principio.

29 Vnde Flam. Paris. de consider. quest. 41. docet, t quod pactio de soluendo pensionem Auctoritate Apostolica reservatum, litteris non expeditis, non est confidentialis, quia huiusmodi casus non comprehenditur, neque sub verbis, neque sub ratione constitutionum Pij. IV. & v. & cum sint odiosae, & penales sunt restringende. Est tamen Simoniacae, Nauarrus. de conf. 37. de Simonia maxime stante stylo notissimo in Curia apponendi clausulam, quod litteris non expeditis reservatum sit nulla, nam huiusmodi prohibitio impedit ius ante expeditioem litterarum, ideo non solum committitur Simoniacae, sed etiam confidentiae; nam sicut promissio solutionis pensionis facta a resignatario resignanti absque auctoritate Papae est confidentialis, ex dict. constitut. Pij. V. ita & ea promissio, quae fit de ea pensione reservata a Papa soluenda litteris non expeditis, cum stante dict. clausula, ante expeditioem litterarum habeatur, ac si non esset reservata, haec Flam.

46 Ad secundum secundi t dubij, an ex sola supplicatione, seu figurata possit iure capi possessio, dicendum videbatur contra Felinum in cap. veniens de accusatis non. 3. & in cap. de Simonia. n. 6. posse capi, nullumque intrusiois vitium contrahi, nec obflare extraneam, iniunctionem de electione, que solum loquitur in Beneficiis maioribus, nempe Episcopatus, & Abbatis, ita Caslad. d. decis. vlt. de restitu. spoliat. n. 3. Sarnen. d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationis. 9. 5. Rebuff. in praxi in forma nona provisionis, verb. per se vel per alium, & in reperi. cap. postulat. de Clerico excommunicato. in glof. 1. n. 20. Corrad. d. cap. 1. numer. 19. Putcus de decis. 220. lib. 2. Nauarrus in d. cap. accepta oppos. 8. solutione, ex num. 24. & Quantaduenas lib. 4. Eccles. numer. 78. & 79.

47 Sed, quamvis antea id verum esset, t secus tamen hodie ead. constitutione Iulij III. 33. per quam prohibetur apprehendi possessionem Beneficiorum vigora supplicationis litteris non expeditis sub pona amissionis, ac privationis illorum, ac inhabilitatis ad ea iplo iure, extendendo dictam extraneam, iniunctam ad minora Beneficia, & c. Matius in d. constitutione, & advertit Gigas, de iuris, n. 38. Mandof. regul. 31. question. 2. numer. 3. consil. 38. a numero 11. Nauarr. de spolus. 9. 7. num. 3. & Flam. Parif. de resign. lib. 2. quest. 26. num. 4. & 5. lib. 8. quest. 7. num. 105. & lib. 10. quest. 1. num. 20. & quest. 6. n. 16. & tenuit Romanicus de Benef. cap. 27. num. 3. & Duræus lib. 6. c. 6. qui tamen duo non faciunt mentionem de d. constitutione Iulij III.

48 Ex qua constitutione videtur quod hæredes illius, qui decessit t eum sola supplicatione, seu figurata ante expositionem litterarum, nullo modo possint percipere fructus illius temporis, nisi litteras expediant, sed spectabunt ad successorem, imo cum Beneficium vacet, vt prius, vt Cancellaria tenet, de quo supra n. 17. non poterunt hæredes expedire litteras.

49 Circa quam constitutionem Rotæ t in vna Aretina Parochialis, 13. Martij 1561. coram D. Chifanen. resolutum, Quod qui dat de Extraneag. Iulij III. debet concludenter probare, quod is, qui accepit possessionem, cepit illam sine litteris, non autem per possibile, seu per præsumpcionem, & coniecturam, quia Extraneag. est penalis, & qui vult facere aliqui in panâ cadere, debet concludenter probare delictum, cum illa qualitate, Roman. conf. 110. Parif. conf. 59. n. 38. lib. 2. & in dubio est capienda interpretatio exclusiva delicti, vt alius potius valeat, quâ pereat, & qui vbi agitur de pena, debet esse liquidissima probatio, Alex. in l. soluto. n. 25. ff. sol. matrimonio vt per Cotam decis. 289. in M. scell. in anscrip.

50 Et in vna Aquitana Capellaniz, 30. Iunij 1558. coram t D. Quiroga fuit resolutum, Extraneag. Iulij III. contra capientem possessionem litteris non confectis, non intrare stante, quâ littera Apostolica fuerint expedita post ademptam possessionem, quia materia est obiectiva, & debet necessario concludere, & tamen sit, est multiplicabilis, & potuit antea habere alium titulum, præsertim quando supplicatio est missa ad registrum post captam possessionem, & sic videtur non potuisse capi possessionem vigore illius, & sic adesse presumptio alterius tituli.

51 Et in vna Colonien. canonicatus 13. Nouemb. 1593. coram sanctissimo Clemen. VIII. fuit tentum d. Extraneag. Iulij III. non habere locum in eo, qui continuat, sed in eo, qui possessionem ingreditur vigore

solum supplicationis, & quamvis loquatur in eo, quingreditur vigore ordinariæ provisionis, hoc intellexerunt Domini de eo quâ post obtentam Apostolicam provisionem obtinet sibi ab Ordinario prouideri, non autem de eo, qui antea ab Ordinario fuerat prouisus, vt in decisioe 205. num. 3. part. 1. diuersorum. Tradit Gonzalez glossa 15. numero 98.

Vnde prouiso ab Ordinario, vel Nuncio, t licet male, qui vigore eius provisionis possessionem ingressus est, & postea nouam provisionem à Papa obtinuit, cuius vigore litteris super ea non expeditis, possessionem continuat ad d. decis. 205. num. 1. & 2. & decis. Crescen. 5. n. 2. de restitu. spoliat. n. 3. Caslad. 4. in fine eodem, & Achille de decis. 104. non obstat d. constitutio Iulij III. fed erit tutus t in obsecratia ad doctrinam Abbatis, in clemen. dudum, de sepult. in fine. Felin. in rubric. de constit. num. 6. vers. 2. casus. Rebuff. in concordatis, tit. de mandatis Apostolicis, 9. 1. verb. litteris, vers. 4. in foro conscientie, & Gigantis de pensio. quest. 34. Malecard. de probat. conclusioe 845. seu 843. numero 3. Flam. Parifij dicentis Doctores communiter ita velle lib. 8. que. 2. numero 24. & Molin. d. disputatione 599. num. 1. & Thom. Sanchez supra d. disput. 29. lib. 8. nu. 4. Qui dicunt in foro conscientie posse quem vti gratia absque litteris expeditis, & esse tutum sola supplicatione signata absque litterarum expeditione.

Quod intellige t modo noua prouiso sit concessa in forma gratiosa, nam si in forma commissaria, committendo prouisionem Ordinario concederetur, vt in forma dignum, non posset vigore illius continuare possessionem, non propter dictam constitutionem Iulij III. sed quia illa ante executionem commissionis non dat titulum, & ius in re, vt dicitur cap. sequenti, numer. 60. Mandof. d. signatura gratia, tit. de mandatis de providendo, ad finem.

Tandem pro præmissis aduertendum est, t quod tunc dicuntur Bullæ expeditæ, quando sunt Plumbatæ, glof. reg. Cancell. 14. c. 53. Sarnen. in d. reg. de non iudicando, iuxta formam supplicationis, 9. 1. vers. 2. tamen vltimus, & in compendio vtriusque signaturæ, nu. 54. vers. 2. est aduertendum, Caslad. decis. 4. super regulis, num. 3. Rebuff. in praxi, tit. de Bulla declarationis num. 3. Mandof. reg. 8. 9. 3. Flam. Parif. de resignatione li. 6. quest. 2. num. 18. & lib. 10. quest. 1. num. 34. Zerola verbo Bullæ, 9. 2. & Zechus de republica Ecclesiastica, cap. 4. pag. 159.

CAP. III.

De modis, quibus acquiritur ius ad rem in beneficio.

SVMARIA.

Decem modos, quibus acquiritur ius ad beneficium ponunt Aeneas de Falcon, & Sarnen. moner. 1. 2. c. 3. Primus modus, quo acquiritur ius ad rem, & non in re, est electio, siue fuerit acceptata sine non, nu. 4. & 5. sic per obtinuit electio non vacat Beneficium, sed vt prius, num. 6.

Ex postulatione non queritur ius postulato, n. 7. Secundus modus est presentatio patroni, siue Clerici, siue laici: & sic per obtinuit presentati non vacat etiam Beneficium, n. 8. & 9. vbi adducitur det. Rotæ, & reprobat. Zerola. n. 10.

Præsen-

Presentatus habet ius ad rem quando presentatio est per ipsum acceptata, non alias, n. 11. non tamen requiritur admissio Si periturus, sed quod presentatio sit facta, n. 12.

Si sunt plures presentati, neutri est ius quæsitum ad rem, sed amicus in communis habent ius, vt vnus ex eis instituat, n. 13. & idem quando vnus est presentatus à quibusdam, alius ab aliis in numero pars, n. 14. vbi adducitur decisio Rotæ.

Tertius modus, per quem acquiritur ius ad rem, est acceptatio vigore gratiæ expectatiuæ, numero decimo quinto. quamvis ex expectatiua ante acceptationem nullum ius competat, n. 16. sicut ex nominatione Vniuersitatis, n. 17.

Ius ex acceptatione expectatiua non est considerabile, vt de eo debet fieri mentio in impetratione, seu reservatione, numero decimo octauo, nec quoad clausulam, dummodo non sit in eo aliquid ius quæsitum, que in litteris de Beneficio vacantibus apponitur, vel sub intelligitur, n. 19.

Per istam clausulam istud ius non censetur præseruatum, præseruatur tamen ius non solum in re, sed ad rem alio modo quæsitum, vt per electionem, vel presentationem, quod etiam est considerabile ad reg. de iure quæsitio, num. 20.

Narrandum est ius alterius ex electione, seu presentatione quæsitum, & alius gratia est nulla, numero vigesimo primo.

Reservatio non comprehendit Beneficium, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum, n. 22. & cap. si eo tempore, de election. in 6. non habet locum in inferioribus Beneficiis, n. 23.

Ratio differentia inter ius ex acceptat. expectatiua, & ius ex electione, vel presentat. numero vigesimo quarto, & 25.

In receptis in Canonico auctoritate Papa expectant primam Præbendam est considerabile quo ad d. clausulam.

Iurex acceptatione expectatiua quæsitum non est considerabile quo ad reg. de iure quæsitio, etiam tunc pendente, licet de illo debeat fieri mentio contra Sarnen. num. 27. ad 30.

Mentio de lite solet fieri per clausulas generales, litigiosum, cuius licet sit iurum, & super eo inter aliquos lit. per quam dicitur facta suspensiva mentio litteris, n. 31. & 33. vbi ponitur decisio Rotæ.

Grana, perinde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla, num. trigesimo quarto, & per clausulam literarum principalium, & super eo inter alios lit. Solum censetur facta mentio litis, que alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione litterarum, n. 35.

Quartus modus, per quem acquiritur ius ad rem, est gratia expectatiua Præbende recepti in Canonico, seu mandatam de providendo de prima Præbenda factum recepto in Canonico auctoritate Apostolica, numer. 36. quod ius est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, & ad regul. de iure quæsitio, & dicit. clausulam, numer. 37.

Quintus modus est per collationem nondum acceptatam, num. 38. quod ius est considerabile quo ad omnes regulas loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & d. clausulas dummodo non sit alteri ius quæsitum, numer. 39.

Reservatio interim facta de tali Beneficio etiam motu proprio non impedit acceptationem illius, non obstante d. cap. si eo tempore, n. 40.

Ante acceptationem collatarij Beneficij casus licet non liberet, & illo momento ante acceptat. vacat, vt prius n. 41. resolutio Rotæ n. 42.

Sextus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium, est per reservationem factam pro aliquo de certo Beneficio, numer. 43. quod ius est considerabile quo ad dicit. clausulam, & regulam de iure quæsitio numer. 44.

Septimus modus est per optionem, seu in oporandi, quod ius est considerabile quo ad d. reg. & clausulam, n. 45. quod intelligitur de Præbenda vacante etiam ante acceptat. contra Gonzalez. n. 46.

Octauus modus est non solutio pensiois, n. 47. quod ius, quo ad effectum reg. de iure quæsitio, non potest adaptari secundum Sarnen. numer. 48. contra quem numer. 49.

Ex stilo benigno Rotæ non datur regressus, vel accessus ob non solutionem pensiois, nec illis est locus, nisi data magna proteritâ n. 50. & seq. vbi ponuntur Rotæ decisiones.

Nonus modus est per priuationem iuris, n. 53. sed istud ius non est considerabile, n. 54.

Decimus modus est per regressum, & accessum, & coadiutoriam cum futura successione, n. 55. quod ius est considerabile quo ad omnes reg. & dispositiones de iure quæsitio loquentes, n. 56. non solum post vacationem, sed etiam ante vocat. Beneficij, vt per aliam gratiam ei non prouidetur, n. 57. & 58.

Vndecimus modus est mandatam de providendo de certo Beneficio vacante, quod ius est considerabile ad dicit. clausulam, & regulam de iure quæsitio numer. 59.

D. mandatam de providendo ante collationem non dat titulum, & ius in re, sed ad rem, vt per obtinuit illud habentis non vacat Beneficium, sed vt prius, numero 60.

Duodecimus modus per quem acquiritur ius ad Beneficium est oppositio stante constitutione, seu conseruatione, privilegio, vel fundatione dante ius opponendi, nu. 61. & 62.

Istud ius solum est considerabile respectu Ordinarij, & inferiorum Papa, qui non possunt illi derogare, numero 63. & vt in gratia de vacaturo esset faciendâ mentio de eo, numero 64. non autem ad effectum dicit. clausule, dummodo non sit alteri ius quæsitum, nec, vt de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, numero 65. & seq. vbi ponuntur decisio, & resolutiones Rotæ.

Si vltra oppositionem oppositor iustificauerit qualitates resignatas per constitutionem, seu privilegium, vt censetur ab illa vocatus, acquiritur ei ius considerabile, de quo in prouisione aduersarij fit faciendâ mentio, & assilatur presentati seu electi, numero 69.

Referunt. consil. 1. Mandof. n. 70. Si essent plures oppositores, qui verificassent qualitates necessarias, nullus esset ius quæsitum considerabile, numero 71.

In terminis decis. Crescen. 7. de iure patro. si ille, qui erat solus de genere, & nomine, & debebat presentari secundum fundationem, id verificasset ante obtentam nouam prouisionem per aduersarium, esset illi quæsitum ius considerabile etiam ad d. clausulam, & reg. de iure quæsitio, n. 72.

In terminis d. decis. etiam si ille nondum id verificasset, erat necessaria mentio non solum de lite, sed etiam de tenore fundationis, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi, etiam in gratia de

vacante, numero 73. & 74. ubi ponitur decisio.
 Rota.
 Quod dictum est ius ex opposicione non esse considerabile, ut de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, procedit, quando competit ex statuto, consuetudine, vel privilegio, sicut in fundatione, n. 75.
 An sit causa Beneficialis, & Beneficium iurisdictionis quod quis se opponit presentanti sibi, ut presentando, vel alia Beneficium esse debuit? n. 76. resolutur affirmat, licet sicut quando solum quis se opponit, ne presentatus instituat.

Ex opposicione, & verificatione qualitatum per oppositorem acta, est ipsi quassum ius considerabile, quando verificatio facta est legitime, & servato iuris ordine, & in forma constitutionum, non alias, numer. 80. ubi decisio Rota.

An per opposicione ad Parochiales acquiratur ius considerabile, saltem approbato, aut electo tanquam magis idoneo, n. 81. cum seqq. resolutur quod quando collatio spectat ad ipsum Episcopum facientem consensum, ille non habet ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quando vero spectat ad Papam, vel alium, ille habet ius considerabile ad Parochialem, dum modo infra quatuor menses significetur.

Id procedit etiam si concursus, approbatio, & electio ordinantur a principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, & etiam si de facto collatio per ipsum sit facta, cum tamen spectaret ad Papam, numer. 85. cum seqq. quoniam Rota aliud voluerit, ut in decis. postius in no. 90. 91. & 92.

Decem Modos, quibus t acquiritur ius ad Beneficium, ponit & deducit Aneas de Falcon. de reservatione 4. q. effectus 47. quos tacito, aut ore, ut inquit Papaz in additio, ad decis. 6. de electione in nouis, repetit Sarnen. in reg. de non tollendo iure quassio, qu. 1. sed Aneas eos breuiter deducit, principaliterque ad effectum regularum referat, loquentium de iure ad rem, ad quem effectum eos cum illo, & suo ordine infra prosequemur, pars 1. q. c. 1. a. num. 282. & particulariter, 286. Sarnen. vero latius & generalius, ordineque diuerso eos prosequitur, & nos hic cum eo plura addendo, & annotando. Est igitur primus modus, quo acquiritur ius ad rem in Beneficio electio, sicut de translatione Episcopi Rota. d. decis. 6. de electione in nouis, & ibi Papaz in additio, Rota etiam decis. 17. de Præbend. in nouis Egid. dec. 167. Cassad. dec. 28. de Præb. n. 4. Felin. c. causam que. n. 26. & c. in nostra, d. cor. 28. de Præscrip. & in c. cum Bertholdus, n. 2. 3. & 4. de re iudicat. Staphil. de literis gratie, tit. de modis presentium, n. 5. Aneas supra 3. modo n. 5. Sarnen. dist. quassio. 1. modo Rebuff. in praxi super reg. de non tollendo iure quassio gloss. 6. n. 37. & 38. Corral. de Benef. 4. par. c. 1. n. 14. Mandol. reg. 32. q. 15. n. 8. Nauarr. in c. si quando de rescrip. excep. 10. num. 13. & 11. n. 6. Flam. Parif. de resignat. Benef. lib. 2. quassio. 23. numer. 8. & Zerola in praxi Episcopale 1. par. verb. ius ad rem. §. 1. & alij citandi sequenti modo.

4. Quod procedit, siue electio fuerit accepta, t vt vult Mandol. ibi num. 6. & Zerola ibi. §. 2. & 2. p. verb. electus, 2. siue non secundum citatos, maxime Felin. d. Cor. 28. & in d. cap. cum Bertholdus, numer. 2. & 3. & Domin. in capis, quam sit §. 1. de electione in 6. numero 1.

5. Quamuis Selua de Benef. 3. par. quassio. 1. & quassio. 11. 25. qualitate t dicat, quod per electionem, & con-

firmationem non acquiritur ius in re, & quod per confirmationem non acquiritur ius, sed exercitium, & solum confirmatur ius olim acquiritum, & quod ista est vera & communis resolutio, & sequitur Lamb. de iure Patro. 1. p. 2. lib. 9. n. 1. art. 4. n. 2. & art. 5. 7. de iur. na. & 2. p. lib. 2. q. 5. art. 8. n. 2. 6. & 9. & art. 9. n. 1.

Vnde per obitum electi non vacat Beneficium, sed vacat vt prius Rota. d. decisio. Felin. in d. c. in nostra Cor. 37. Staphil. supra. n. 6. Aneas effectus 46. Mandol. d. reg. 32. q. 16. & Bonita. in Clem. 1. vt lite pendente, n. 6. 47. & Zerola 1. p. verb. vacatio. §. 6. & post hæc Gonzalez ad reg. mensium gloss. 15. §. 2. n. 1. cum beneficium non vacet, nisi per obitum obitantis ius in re, non autem per obitum obitantis ius ad rem, etiam ex causa de presentato, Rota dec. 427. p. 1. d. d. d.

Ex postulatione autem t non queritur ius postulato, quia dependet a gratia domini in cap. cupientes §. denique de electione in 6. n. 1. Cuchus in institutio. maioribus. lib. 4. tit. 2. numer. 28. & Zerola d. verb. ius ad rem §. 14.

Secundus modus t est per presentationem Patroni, siue laici Rota d. dec. 17. Agid. & Cassad. supra Abbas in d. c. cum Bertholdus numer. 9. & ibi Felin. n. 1. & in d. c. causam que. numer. 26. & in d. cap. in nostra cor. 28. Ripa in Rubrica de iudic. num. 71. Lapis allegatione 8. numer. 4. & ibi Mandol. litera B. 2. Selua d. quassio. 11. 25. qualitate, Aneas d. effectus 47. 4. modo num. 6. Sarnen. d. quassio. 1. Rebuff. supra, & de nominatio. qu. 4. num. 6. Roch. de iure Patro. Berouij. q. 4. Lamber. d. 1. par. 2. lib. quassio. 1. art. 3. & 4. num. 2. & art. 5. 7. de iur. na. & d. 2. par. 2. lib. q. 5. art. 8. & 9. Flam. Parif. d. quassio. 23. num. 12. & Zerola d. verb. ius ad rem. §. 2. Vnde sicut per obitum electi non vacat Beneficium, t vt dictum est, ita nec per obitum presentati, Bonifacius supra, & est decisio Thamis 92. in manuscriptis que ait, quod in vna Paduana est tantum quod per presentationem Patroni non acquiritur ius in re, sed ad rem, & sic per eius obitum nihil vacat, argum. decil. 492. in nouis, quia est d. decil. 6. que loquitur in electione, sed tamen ab eius obitu currit de nouo tempus a iure proximum Patroni ad presentandum, sicut in electo est textus in c. si electi, de elect. qui textus habet se cum etiam in presentatione Patroni. Rota decil. 269. in nouis Gonzalez supra. Vnde saltem apparet quod dicit Zerola 1. p. verb. Beneficia 15. §. 2. d. d. d. n. 1. nempe vacare Parochialem per obitum magis idonei electi ab Ordinario in concursu, cui nondum erat facta collatio ab eo ad quem spectabat, vel ab Ordinario, cui erat remissa, seu commissa per illum.

Intelligit tamen presentatum habere ius ad rem, quando presentatio est per ipsum acceptata, non alias, Ripa num. 73. Aneas, Sarnen. Rochus. Lamb. d. art. 8. num. 12. & Flam. Parif. supra, Zerola d. verb. ius ad rem. §. 2. & d. 2. p. verb. electio. §. 2. acceptatio enim est pars presentationis, vt dictum est supra cap. 1. huius partis num. 21. & 23.

Non tamen requiritur t admisso Superiori, sed quod presentatio sit facta Superiori, & sic cum effectus 47. Selua, Aneas, Sarnen. Rebuff. d. nouar. 6. Rochus & Lamber. supra, & Zerola d. verb. ius ad rem, & d. verbo electio §. 2. & Rota in vna Osturien. Capellaniz 17. Nouembris 1600. Coram D. Iusto, de qua infra §. p. c. vlt. n. 50.

Secundo intelligit, dummodo non sint plures per Patronum presentati, nam tunc neutri est ius quassum ad rem, licet omnes in communi habeant ius, & actionem, t vt vnus ex eis Episcopus instituat. Abbas. n. 10. Ripa 70. Sarnen. & Rochus supra &

pra & Mohed. decis. 1. de Præbend. alia, quicquid dicit Lamber. d. ar. 8.

14. Et idem t est quando vnus est presentatus a quibusdam Patronis, alius ab aliis in æquali, & pari numero, nam vt vnus dicitur habere ius ad rem, requiritur maior pars Patronorum, seu vocum, vt fuit resolutum in vna Mediolanen. Capellaniz 27. Martij 1602. coram D. meo Corduba, vt in sequenti decisione, ad Capellaniam, de qua agitur, quæ de iure Patronatus Clericorum, & laicorum existit, fuerat presentatus Petrus Millicius a quibusdam ex Patronis, ab alio vero Petrus Belus, sed Bernardinus Alberticus illam impertravit a Sede Apostolica cum derogatione iuris Patronatus inserta clausula quomodo de tempore data literarum non sit in ea alicui specialiter ius quassum. Quod cum Millicius eius denominatione presentaret acquissis, proposito particulari dubio Domini resoluertur negatiue, licet enim illa clausula præteritus quassum per presentatum, Rota decil. 17. de Præbend. in nouis. Hoc tamen procedit, quando presentatio est talis, vt ex illa veniat presentatus necessario institutus, ad tractata per Sarnen, ad regulam de iure quassio non tollendo quest. 1. numer. 13. cum seqq. sicut vero dicendum est, quando plures reperuntur presentati, quo casu nullo censetur ius quassum, Mohed. decil. 1. de Præbend. Cardinalis in cap. cum autem cor. 1. ad finem de iure patronat. Abbas in cap. cum Barthoklus, nu. 10. de re iudica. Lamber. de iure patronat. l. 2. p. 2. q. 5. art. 8. nec obstat, quod cum Millicius fuerit presentatus a medietate patronorum, hoc sufficeret, vt possit dici habere ius ad rem, stante quod potuit institui ab Episcopo per gratificationem, vt fuit effectum, quia scribentes in sexto articulo solum dubitant, an Episcopus possit gratificare vnum ex nominatis, vel eligere alium tertium? & concludunt, neutrum ex presentatis habere presentatiorem, sed vocem duntaxat vnus ex comparatis, quod non sufficit, vt dicitur habere ius ad rem, cum maior pars requireretur, & licet hoc casu Episcopus gratificare possit, vt post Anchar. iradunt Anania in cap. cum autem, numero 2. de iure patron. Abbas & Lamber. vbi proxime, hoc autem non intrabat in proposito, quia non erat in possessione presentandi, quoniam cum alij patroni fuerint in dicta quassio possessione, per illum conseruatur ius omnium patronorum, iuxta Consilium Abbatis 54. lib. 1. super canonizationem Crescen. decil. 2. de iure patro. late Lamber. lib. 2. par. 1. q. 5. art. 16. numer. 20. cum seq. ad aliud obiectum an hoc ius patronatus esset Ecclesiasticum, vel laicale, vt fuit dictum, cum sufficit ad effectum, de quo agebatur, non fuisse ius quassum ad rem Millicio tempore data literarum, de quo esset facienda mentio per Bernardinum.

15. Tertius modus est t per acquisitionem vigore gratie expectatiuz, per quam acquiritur ius ad rem ad Beneficium acceptatum ante collationem eius, de concess. Præbend. in 6. & ibi gloss. Egid. decil. 358. n. 4. Cassad. decil. 3. n. 3. de Præbend. Aneas de effectus 47. 1. modo n. 3. Sarnen. supra 3. modo Mandol. reg. 3. quassio. 14. n. 3. Flam. Parif. d. q. 23. n. 15. & Zerola d. verb. ius ad rem §. 3. & Gonzalez gl. 16. n. 20.

16. Quamuis ex expectatiua t ante acquisitionem nullum ius competit neque in res nec ad rem, sed solum spes Cassad. ibi num. 2. & Mandol. num. 5. seu ius

tantum implorandi officium Superioris, seu executoris, vt vacante Beneficio ei prouideat, vt inquit Corral. 4. par. cap. 4. numero 11. qui inde etiam ait cum Colman in t pragmat. sanctiss. de collatio. §. 10. 17. lens. verb. nominatus, & §. quod si quis, verb. irritum quod p. e nominationem vnuerlitate etiam infirmam ante vacationem, non acquiritur ius in res nec ad rem nominato, cum ad incerta, & vacatura Beneficia dirigitur instar expectatiuz, & quod etiam tenet Selua 3. par. quassio. 51. quamuis contradicatur Rebuff. dist. quassio. 4. de nominatio, & super dict. regula de non tollendo iure quassio gloss. 6. numero 37. & 38. Zerola d. verb. ius ad rem. §. 13. citans Archidiacon. & Dominic. notab. 6. num. 4. in cap. si quis iusto de elect. in 6. qui tamen idnon dicunt, nec ibi agitur de ista nominatione.

Sed est aduertendum, quod hoc ius t acceptatiua expectationis non est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu referuatione facta a Papa de tali Beneficio, Aneas dist. effectus 47. 15. modo numero 3. & effectus 16. Selua 3. par. quassio. 11. qualitate 17. & 25. & Mandol. reg. 3. quassio. 14. nec quoad clausulam, t dummodo non fit in eo alicui specialiter ius quassum, que in literis de Beneficiis vacantibus apponitur, vel subintelligitur, Sarnen. in dist. reg. de non tollendo iure quassio, quassio. 1. in prime, & ibidem Mandol. q. 2. num. 5. & 6. & quassio. 4. n. 17.

Per quam clausulam t istud ius non censetur præseruatum, præseruatur tamen ius non solum in re, sed etiam ad rem alio modo quassum, puta per electionem, vel presentationem, quod etiam est considerabile ad Regulam de non tollendo iure quassio, Rota d. decil. 17. de Præbend. in nouis, Egid. d. decil. 167. Cassad. decil. 3. n. 3. & decil. 18. n. 2. de Præbend. Felin. in d. c. causam que. n. 26. & in d. c. in nostra cor. 28. & in d. c. cum Bertholdus, n. 1. Ripa supra num. 71. Selua d. 9. n. qualitate 17. & 25. Aneas 3. quassio numero 17. Sarnen. d. quassio. 1. & Rebuff. d. num. 37. vbi dicitur ita esse de stilo curiz, & Rota in vna Pisana Capellaniz 20. Maij 1594. coram D. Blancheto infra adducta p. 1. c. 5. n. 141. & in vna Firmiana Beneficij 1564. coram eodem D. Blancheto vbi quod ius competens est presentatiōe censetur præseruatum ex clausula, dummodo tempore data, & c. & alia est necessaria derogatio regula de non tollendo iure quassio & c. Et in Mediolanen. supra adducta n. 14. in Offic. canonicatum prima Februarij 1593. coram D. Scraphino, de qua infra p. seq. c. 4. n. 141. & in cassalen. Parochialis 9. Nouembris, 1597. coram eodem, de qua infra p. c. 2. num. 95. & de dicta clausula vide decisionem eorundem canonicatum infra adductam 10. p. c. 1. ad si. & ibi dicta.

Vnde Menoch. de arbitrar. t lib. 2. c. 201. n. 149. ait narrandum esse ius alterius ex electione quassum, seu presentatiōe, & alia gratia est nulla, Caputaquen. decil. 37 p. 2. cota decil. 387. in Miscell. manuscr. & Guidobonus decil. 55. de qua infra p. parte c. 4. n. tertio.

Vnde etiam referatur t non comprehendit Beneficium, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum, Aneas d. q. 3. n. 7. & 4. q. effectus 7. t Nec obstat cap. si eo tempore de elect. in 6. nam non habet locum in inferioribus Ecclesijs, gloss. 2. Anchar. & Francus sub num. 2. lib. 8. & Aneas d. effectus 7. de quo etiam infra n. 40.

Et ratio differentie est, t nam ex quo expectatiua subtrahit prima vacatione remanet saluum ius vtentis

di sua gratia, in alia vacatione non a censetur ei praeiudicari considerabiliter, & quae ratio cessat in electo, vel presentato, quia in totum, & perpetuo esset exclusus. Et similiter in collatorio ante acceptationem de quo infra, & in recepto in Canonicum, auctoritate Papae expectante primam Praebendam, cuius ius, de quo infra etiam esse considerabile, quoad dictam clausulam, Sarnen. d. quest. 4. modo, & aditio 2. ad d. decis. in m. 17. quia illa Praebenda est illi affecta, & ad eam cum vacat habet ius in particulari absolute acceptatione.

17. Ait tamen Sarnen. d. quest. 1. illud ius ex acceptatione expectantis quiritum esse considerabile, quoad illam regulam de non tollendo iure quesito, quoad tollitur ius lite pendente, prout loquitur regula 8. Vnde inquit si lite pendente super acceptatione mea emanaret propositio aduersarij tollens acceptationem meam, possem me tueri ista regula, nisi illi expresse derogaretur, quia non praesumitur Papa velle mutare statum rei litigiosae, nisi expresse hoc appareat, consonat quod ait in reg. de subrogan. quest. 8. sed cum hodie dicta regula, & de non tollendo iure quesito, habeat locum etiam ante motam litem, tunc quoad eam non erit considerabile dictum ius, cum non fit considerabile, quoad dictam clausulam. Imo eadem ratione nec lite pendente videtur esse considerabile contra Sarnen. cuius ratio solum conuincit, quod debeat fieri mentio de lite ca. 1. §. fin. in lite pendente l. 2. C. eodem. Meno. de arbitrar. lib. 2. casu 202.

18. Lancello. de attentatis ca. 4. in praefatione a num. 631. quae solet fieri per clausulas generales & litigiosum, & c. cuius litem statutum, & c. quae in litteris sic extenditur, & super eo inter aliquos lit. cuius statutum presentibus haberi volumus pro expresso, pendente in decisio, per quam dicitur facta sufficienti mentio litis, Rota decis. 20. de rescript. Achilles decisio. nona, de rescriptio. Rota in vna Virdunen. Episcopatus. 15. Octobris. 1593. coram D. Pamphilio, vbi dicitur, quod illa clausula facta, ut dicitur expressus status litis, & Papa censetur prouidere etiam vti de litigioso, & in d. Colonien. Canonici coram eodem adducta ca. 1. 10. partis ad finem, & in vna Tarusina Parochialis

19. 16. Iunij. 1600. coram T. D. Ludouiso, in qua fuit resolutum, sententiam Nuntij esse reuocandam, quia declarat litteras Apostolicas attentatas, quae tali vitio notari non possunt, Papa enim non attentat, T. hanc decis. 62. Egid. 7. 49. & in fine, Rota decis. 25. numero quarto de rescripto. in nouis, Pallestrin. 146. & quatenus reuocat possessionem, & alia inde secuta, quia illa reuocat possessionem, & alia inde secuta, quia illa reuocat ex dicta causa, ut denotat illa dictio, ideoque, & cum sit lata expressa falsa causa, est nullae, nec obsidetur, quod iuriter dicantur surreptitiae, non facta mentione litis, & possessio postea capta sit attentata, ut fuit resolutum in vna V. reglen. Archiepiscopatus coram D. Penna. 13. Aprilis. 1592. qui, ultra quod Nuntius non fuit motus ex surreptione litterarum, sed ex eo tantum, quod fuerint imperata lite pendente, & essent attentatae, cessat surreptio, quia fuit facta mentio litis cum clausula, cuius statum, & c. Achilles decis. 9. de rescript. & verba illa inter aliquos comprehendunt etiam personam, imperantia, maxime cum persona loquentis sit Papa, Menoch. conf. 2. nu. 75. & 78. & de presumpcio, l. 3. praesumptio. 4. 4. nu. 18. & mentio litis in singulari comprehendit plures lites, Iason. in l. qui filius. §. 1. d. numero quarto. ff. de legat. 1. maxime quia fuit facta mentio litis indistincte sine aliqua restrictio, Iason. ibi, & c.

Gratia tamen perinde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla ad Felin. d. ca. in nostra, num. 27. Lancello. supra, vt fuit resolutum in causa Telestina Beneficij 23. Ianuarij. 1595. coram D. Seraphino, & in Leodien. Canonici, 7. Iulij. 1596. coram D. Penna, vbi etiam dictum est, in hoc proposito non est scrutulose considerandum, an per litem, Beneficium sit effectum litigiosum, vel non, & c.

Nec obstat d. clausula, & super eo inter aliquos, §. lit. & c. quae est in litteris principalibus, quae per gratiam perinde valere, reuoluntur ab eius data, quia per illam solum censetur facta mentio litis, quae alias est super Beneficio, non vero litis, quae est occasione litterarum principalium, super quibus impetratur, perinde valere, & ita potest intelligi resolutio, in causa Placentina Capellanica. 20. Iur. 1596. coram D. Penna, quod in gratia, perinde valere, non est necessaria mentio de lite.

Quartus modus est gratia expectatiua Praebendae recepti in Canonicum, seu mandatum de prouidendo de prima Praebenda factum recepto, siue creato in Canonicum auctoritate Apostolica, per quod acquiritur ei ius ad Praebendam primo vacaturam cap. §. postquam de Praebenda, in 6. Encas d. effectum 47. secundo modo, n. 4. Sarnen. d. quest. 1. 4. modo, Corral. d. 4. part. cap. 1. numer. 4. & Zerola. d. verb. ius ad rem. §. 4. quod ius est considerabile, vt debeat de ea fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, Anchar. Domin. & Francus in d. cap. §. postquam, Encas & Sarnen. ibi, & ad regulam de iure quesito & clausulam, dummodo non sit alius ius quiritum, Sarnen. ibi, & diximus supra n. 25.

Quintus est per collationem non nondum acceptatam cap. §. si tibi absenti de Praebendis in 6. & ibi Domin. nume. 2. & 18. Francus num. 2. & a numer. 12. Felin. in d. cap. in nostra num. 5. Encas d. effectum 47. 6. modo num. 8. Sarn. d. quest. 1. quinto modo, Rebuf. d. glof. 6. modo nu. 27. & 38. Corral. d. num. 14. Mandos. reg. §. 9. §. 5. & Zerola. d. verb. ius ad rem §. 5.

Rota d. verb. ius considerabile t ad omnes regulas loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & d. clausulam, dummodo non sit alterius ius quiritum, quod illud praeseruat iuxta dicta, vt per citatos, maxime Domini. Francum, Feli. & Sarnen.

Nec reseruatio interim facta de beneficio expectatiua, motu proprio impeditur consensum, & acceptationem illius, cui erat iam ius quiritum, saltem ad rem per collationem, quod non tollit motus proprio, vt concio Domin. d. num. 13. tradit Francus supra num. 13. & 14. non obstante d. cap. §. eo tempore de electione in 6. quia hic non remanet aliqd expectandum per Papam in persona collatarij, qui intret reseruat, maxime cum ille textus non habeat locum in inferioribus Beneficiis, vt contra eundem Domin. d. c. si eo tempore, n. 4. diximus supra n. 22. & 23.

Vnde ante acceptationem collatarij beneficium dicitur vacare, licet non libere, vt possit conferri ante dissenfum, vel lapsum termini dati ad consentiendum, vt in d. c. ribi, & ibi Do. & Flam. Paril. lib. 10. de resignat. quest. 8. numer. 9. & illo moriente ante acceptationem beneficium vacat, vt prius Flaminus ibi numero 10. & 22. & Gonçalez glof. 15. §. 2. numero sexto.

Est et decisio in causa Taurinen. commendae. 42. 10. Aprilis. 1595. in qua fuit dictum, non obstat, quod collatio Ordinarij sit facta absenti, & ante ratiificationem superuenerit collatio Papa in fauorem aduersarij, quia per

quia per ealem collationem absenti factam Beneficium de iure esse liberum, vt per Dominos in d. cap. si absenti, & acquiritur tale ius, vt per clausulam, dummodo tempore data, & c. ipsum ius censetur praeseruatum. Gemm. in d. c. si tibi absenti, n. 18. cum alijs, & c.

15. Sextus modus, per quem acquiritur ius ad beneficium esse per reservationem factam pro aliquo, de certo Beneficio, Simoneta de reseruat. quest. 20. & Zerola. d. verb. ius ad rem. §. 6.

16. Quod ius est considerabile t quoad dictam clausulam, & regulam de iure quesito, adeo, quod si Papa alteri conserat, non derogando expresse tali reservationi, collatio esset nulla, quia militat eadem ratio ac in electione, & presentatione, & c. Encas d. effectum 47. §. modo, numero septimo & tertio effectum ad fin. & 4. effectum numer. 1. & 2. Sarnen. d. d. §. 1. modo 6.

17. Septimus modus, vt per optionem, seu ius optandi. Encas d. effectum 47. §. modo num. 9. Sarn. 7. modo 7. Reb. d. numer. 38. & Zerola supra §. 7. & ad Papaz. & Rotam decis. 5. de consuetud. in nouis ad fin. quod ius est considerabile quo ad dictam regulam, & consequenter etiam quo ad dictam clausulam, Sarnen. ibi quo par. §. cap. 1. numer. 295. & quod habens ius optandi dicitur t habere ius ad rem, tradit post haec Gonçalez glof. 34. num. 126. quod intelligit num. seq. de Praebenda vacante, alias secus. item postquam fuerit acceptata iuxta dicta de expectatiua supra à numero decimo quinto, sed in hoc vltimo non bene dicit, nam prius habens ius optandi habet ius ad Praebendam vacantem, etiam ante acceptationem, vt sentit citati, & diuersim in expectatiua, vt constat ex supra dictis numero decimo sexto, & a num. 18. & 24.

18. Octauus modus est t ob non solutionem pensionum. Encas d. effectum 47. §. modo num. 10. reclus d. cap. 1. num. 199. Sarnen. d. quest. 1. octauo modo. Flam. Paril. de resignatione lib. 6. quest. 3. numer. 15. & Zerola supra §. 8.

19. Ait tamen Sarnen. ibi quod, t quoad effectum dictae regulae de iure quesito, non potest tale ius adaptari, cum competat contra viuentem, & regula non habet locum in prouisione Beneficiorum, viuentium.

20. Sed id nihil obstat, t nam, cum titularis Beneficio priuatus existat, illudque vacare censetur eo ipso ex dictis clausulis appositis in litteris pensionum, perinde est ac si mortuus esset, & regressus, vel accessus, qui pensionario datur, & eo declarante intrat, non solum ius ad rem, sed etiam in re tribuit, vt in dictis clausulis, de quo videtur Flam. Paril. d. §. 3. per totam, ex stilo tamen benigno Rotae canonizatur t huiusmodi regressus, vel accessus, nec illis est locus, nisi data magna proteruita, vt per Cotam decision. 205. in Miscel. manuscrip. vbi dicitur, quod in causa regressus, ob non solutionem pensionis, Dominus solent vti benignitate cum titulari, vt facta praesione termini debeat soluere, vel soluat, & purgabitur contumacia, vel expeditur causa sine benignitate Dominorum, ut in causa Burgen. Canonizationis regressus, siue pensionis. 3. Iunij. 1558. coram Domino Capuzano.

21. Et per Rotam in causa Rosanen. regressus 16. Ianuarij. 1595. coram D. Lita, & Placentina Decanatus 10. Nouembris, eiusdem anni coram Dom. Penna, vt in decisionibus sequentibus. Rosanen. regressus. Dominus censuerunt sententiam Archiepiscopi Rosanen. esse reuocandam ex ratione, quae regressus non Canonizatur, nisi vbi datur magna proteruita, A. de. Augustinus decisio. 352. & 614. lib. 3. & in epitome de priuatione ob non solutionem pensionis. §. 5. sub titulo generalis de penis, quae proteruita hoc in casu considerari non potest, siante deposito reali, & consensu d. iudicis, & sufficere sola oblatio verbalis ad effectum extirpandi panam. Socin. consil. 118. lib. 4. Verallij decisio. 721. part. 2. & in hanc sententiam eo facilius Dominus venerunt, quod in alijs constitutis de reali ipsius Marci Antony receptione omnium, & quorum nunquam terminorum d. pensionis decursum absque praesentatione, per quam censetur omnis panam regressus, seu caducitatis remissa, si qua precedebat. leg. post diem. ff. de lege commissoria Arzin. consil. 149. col. penul. & finali.

Placentina Decanatus 10. Nouembris 1595.

QUONIAM in reservatione pensionis super dicto Decanatu ad fauorem Miranda fuerat dictum, quod si Gaspar de Loasis, vel don Petrus Paragana pererent pensionem redactam, vel annullari, & c. liceret Miranda propria auctoritate capere possessionem Decanatus, illamque vigore eiusdem decreti reuocare, & deinde D. Petrus Casimirus comitis obtinere super nullitate pensionis, canone commissionem Petrus ratam habuerit, & vt Rota censuit 26. Octobris. 1594. & propterea Miranda praeponderet factum fuisse locum praedicto decreto, ideo proposito dubio super hoc, conclusum fuit locum factum fuisse per adictio decreto ad effectum, de quo agebatur, postuisset tamen Decanum recedendo a lite extirpare panam in decreto appositam, nam quantum ad primam partem clarum erat, Petrum propter litem motam super nullitate pensionis, & alius professionem, in qua adhuc tenaciter perseuerat, se se statuta panam subdidisse, ob euentum conditionis in decreto appositae, Perallij decis. 147. p. 2. Achilles decis. 311. alias n. 5. de iurcirando in impressis, & siante praesertim clausula sublati, quae tollit potestatem alteri iudicandi, Mirandam per quam dixerat se acceptasse decretum, & eo vti velle, Puteus decis. 34. lib. 1. Mahed. decis. vlt. ad finem de renuntia. nec placuit Dominis ille decreti intellectus per informantis per don Petro, quod intelligeretur, vt non possit opponi de nullitate de facto, non de iure. Oradinus decis. 76. Cota decis. 294. hanc autem nullitatem contra pensionem Miranda apertum habere iuris fontem, ex quo Gaspar non consensit, vt fuerat praesuppositum, & semper in confirmationibus Pontificis subintelligitur conditio, quatenus partes de nouo consentiant, Abbas in cap. super eo. num. 8. de conditionibus appositae, quoniam respo. de iure verba decreti fuisse amplissima, vt de nullitate ex quacumque causa dari non possit, quae propterea tam veritate intelligenda de facto, quam de iure, Rayn. consil. 77. n. 7. & 8. lib. 2. Maluana consil. 12. incip. duo proponuntur, num. 14. lib. 1. & eo maxime, quia Petrus neque de iure opponere posse videbatur siante clausula in reservatione pensionis, quod non possit dari de obreptione, & surreptione, cui clausula sublati, quo casu Papa etiam de iure litem & molestiam prohibuisse censebatur, Puteus decis. 377. lib. 2. 2. parte, quod Decanus possit extirpare panam, si peritendo recederet a lite, & ab omni molestia amplius Miranda: tam de facto, quam de iure inferenda, Dominus teneretur iure maiorem, qui acquiescit, & humanitate

174
iens humana natura conformem secun censuerunt in si-
milibus casibus moram purgare posse, Sarnen. de subro-
gandis caligantibus, quæst. 7. numer. 8. versu. 2. casus.
Anton. Augustinus, in Epitome, tit. de priuatione. Ob-
noluntionem. §. 5. idem lib. 3. decif. 352. incip. Pre-
grinus, idem decif. 619. incipienti, Thomas Athanis.
ubi censent inquam fuisse iudicatum quemquam priua-
ri Beneficio ob non solutionem pensionis, quam senten-
tiam denecipit Rota sape secuta fuerat, vt in vna Cala-
gurrutana Priuatus coram Dom. Blancheto 22. Maij
1579. & 19. Ianuarij 1580. & nuper anno presenti
coram Lita vs. Larnain causa Rosanen, regressus, &
quamuis ex his decisioibus intelligeretur tunc posse
canonizari regressum, & illis decretis penalibus fore
locum, quando adeit magna proteruita in recusante,
pensionem soluere, quam informantes pro Miranda ex
eo contra dictum Petrum deducere & conabantur quod
lito sustineret, & plures alios actus faceret tam in
Rota, quam in signatura, pro pensione annullanda, ni-
hilominus ex aduerso apparebat semper solutum fuisse
pensionem, & nouissime quoque datam à domino Petro
secudum cautionis Ban caris, ex quibus cessare videba-
tur formalis illa & culpabilis perinacia, quæ regressi-
bus viam opperit, supradictis accedebat factum Miran-
de, quoniam, licet commissio & prosecutio cause super
nullitate pensionis fuerint de anno 1592. Mirandata
men exegerat pensionem totum annum 1593. non de-
claranda, quod volebat vti decretis, neque protestando,
nisi de anno 1594 per quos actus alius cenzetur remissa
pena caducitatis, Cassad. decisioe 2. & 3. de locato,
Gumbertus de potestate legati, libro sexto, numero
480. postremo non placuit Dominis illa distinctio, quam
faciebant informantes pro Miranda, de contravenien-
do in omittendo, vel committendo, vt cui contravenitur
in committendo statim secuta contrauentione fiat locus
pene, & sic in casu proposito pensionis ad fauorem
Mirande, iuxta tradita per Bald. in authent. habita,
numero quadragesimo sexto, C. ne filius pro patre,
Antonius, consilij. 93. numero 7. Decius consilij. 136. num.
4. quia licet regulariter grauiore sunt excessus, & er-
rata facta per commissionem, quam per omissionem, Rota
tamen aequitatem canonicam secuta, non amplectitur il-
lam distinctionem, cum contravenientes quantum pote-
rit admittat ad more purgationem, præsertim, sius par-
tis non sit effectum detentis, cap. suam de penis, Ale-
xand. in l. si infulum, numer. 24. de verbor. obligat.
Iassan. in l. si quis maior, numer. 26. & ibidem Cagnol.
numer. 152. C. de transactio. Quamquam autem deci-
sum esset D. Petrum potuisse purgare moram, etiam vs-
que ad tertiam sententiam, non propterea denegabatur
Mirande facultas proseguendi etiam ius suum, si
quod haberet ex alius capitibus ad eundem Decanatum,
tamen si Dominis placebat, quod ius finiretur per con-
cordiam.

53 Nonus modus est per priuationem iuris, t nemp, quando quis venit priuandus Beneficio, Eneas d. effe-
cti 47. 10. modo, n. 12. Sarnen. d. 9. 1. 9. modo, Zerola d.
verbi ius ad rem. §. 9.

54 Sed, vt ibi dicunt Eneas, t Sarnen. istud ius non
habetur in consideratione, quia Beneficium non va-
leat antequam ille priuetur, & sic agenti, seu impe-
tranti in euentum priuationis non competit aliquid
ius ad Beneficium, de quo vide late dicta infra 11. p. c.
3. a. n. 62.

55 Decimus & vltimus modus, quem ponit t ibi
Sarnen. & Eneas 9. modo, numer. 11. & Zerola §. 10. est
per regressum, & accessum, Nauarrus in cap. si quando,
de recepti. præludis. §. & exceptione 11. numero septi-

175
mo. & Flam. Paris. dicit. 9. 23. num. 16. cum aliis. Adde, &
coadiutoriam, cum futura successione. Nauarrus t 1-
bis, quod ius, inquit Sarnen. est considerabile, quo-
ad omnes regu. & dispositiones de iure quæstio lo-
quentes.

Quod sine dubio procedit t post vacationem Be-
neficii difficultas est ante vacationem, nam tunc istud
ius non videtur considerabile, cum sit conditionale
euentum vacationis, Cassad. decif. 3. de præben. & Mo-
hedan. 21. eod. tit.

Sed Quamuis ex eo t non sit considerabile ad effe-
ctum, vt ratione illius iuris ante vacationem interet
referuatio, qua contentatur iure ad rem, vt dicemus
infra p. seq. cap. 1. numero 30. 4. tamen ad effectum, vt
per aliam gratiam non præiudicetur illi, censetur ius
considerabile, quia est ad certum Beneficium, maxi-
me, cum ista gratia concessi solet cum magna com-
pensatione, & præsertim ex clausulis in huiusmodi
gratis, & coadiutoris apponi solitis, & ista post hæc
ait González gloss. 5. §. 9. a. numero 79. quod in vna
Vallisoletana Decanatus 11. Dec. 1600. coram Dom.
Millino fuit resolutum, quod per gratiam coadiu-
toriz cum futura successione acquiritur ius quoad suc-
cessionem vale de considerabile, & proculdubio regu-
la, de non tollendo iure quæstio, locum habet in illo,
qui tamen male allegat decif. Caputaquen. 128. part. 1.
& 31. p. 3. ad id, quod dictum est de compositione
conducunt dicta per González gloss. 2. §. a. numer. vige-
simo octauo.

Ad do videntium modum, t per quem acquiritur
ius ad rem considerabile, quoad dictam clausulam,
dummodo non sit alteri ius quæstio, & regulam de non
tollendo iure quæstio, videlicet mandatum de prouin-
dendo de certo Beneficio vacante in forma dignum,
t vel alias, quod ante collationem non dat titulum,
& ius in re, sed ad rem, vt dictum est cap. præced. n. 55.
vnde per obitum habentis huiusmodi mandatum
ante collationem non vacat Beneficium, sed vt prius
Beneficius in Clem. 1. vt lite pendente, numer. 49. Ro-
ta in Burgen. Canonicatus 18. Aprilis 1597. coram
D. Pamphilio supra relata 2. par. num. 31. vt dictum
est d. c. præced. n. 17. & post hæc tradit González gloss.
15. §. 2. n. 59.

Decimus secundus modus, t per quem acquiritur ius
ad Beneficiu, est oppositio, scilicet constitutione ius cõ-
suetudine dante ius opponendi, Cassad. d. decif. 18. de
Præbend. n. 5. Puteus decif. 235. & 264. li. 2. Sarnen. in
d. reg. de non tollendo iure quæstio, quæst. 1. n. 10. versu.
nam per illam solam oppositionem, t qui ait, quod hoc
ius opponendi habet locum, etiam quando non fol-
um ex constitutionibus synodalibus competeret fi-
liis patrimonialibus, sed etiam quando ex ordina-
tione testatoris tantum volentis proximiorum de
suo genere ad Beneficium præsentari; nam tali casu
per oppositionem proximioris acquiritur illi ius cõ-
siderabile, adeoque virtute d. clausulæ, quatenus non
tollatur ius quæstio, videtur præseruari, vt nouissi-
me conclusit Rota in vna Oxoniens. Capellaniz de
Soron coram R. D. Raynaldo Petricio de mense Iunij
1539. quæ de plano procedunt quando ius opponen-
di competit vigore alicuius constitutionis, vel ordi-
nationis, secus vero, vbi nulla esset constitutio, sed
simplex vsus se opponendi; nam talis oppositio non
dat ius, &c. hæc Sarnen. conformat Cosinas Philiar-
chus de offic. Sacerdotis. 2. p. lib. 4. c. 23. & faciunt dicta
infra 7. p. c. 15.

Sed verius est istud ius t solum esse considerabi-
le re-

176
le respectu Ordinarij, & inferiorum Papa, qui non
possunt illi derogare, Puteus d. decif. 235. Creten de-
cif. 7. de iure part. n. 2. & Rota in vna Toletana Scho-
læstrie de Alcalá, 22. Maij. 1592. coram D. Oratio sta-
tum adducenda, & in Placentina Cantoriz. 24. Octo-
bris 1594. infra adducta, num. 8. 1. & ad effectum, vt
in gratia deuocaturio esset facienda mentio de tali iu-
re, Puteus d. decif. 235. & d. decif. 164. quæ ait non ta-
men esse in ea necessarium derogationem regulæ, de
non tollendo iure quæstio, quia loquitur de iure ra-
dicato, & incorporato, seu iure perfecto, & de præ-
terito quæstio. & retro in d. Toletana Scholæstrie.
Non autem est considerabile ad effectum, t vt per
dictam clausulam, dummodo non sit alteri ius quæstio
censetur præseruatum, nec vt de eo debeat fieri
mentio in gratia de vacante, nam oppositio assimi-
latur acceptationi cum pendeat ex facto se opponen-
tis, & sit in mera facultate, & voluntate illius, sicut ac-
ceptat. Cassad. d. decif. 18. n. 2. Puteus d. decif. 235. n. 3.
Creten. d. decif. 7. vbi fuit resolutum clausulam, di-
muda alteri non sit ius quæstio, positam in noua pro-
uisione non præseruare ius illius, qui solus erat de
genere, & nomine testatoris, & præsentari debebat
secundum tenorem fundationis, non tamen fuit præ-
sentatus, & tale ius non dicit ad rem considerabile, vt
per præsentationem, vel electionem, &c. & Mohe-
decif. 1. de Præbend. & 34. eodem tit. quæ est ad finem
libri alias 22. & 23. vbi fuit resolutum, quod per op-
positionem factam per opponentes se ad Canonica-
tus Doctorales Hispaniz, & per tceptionem per
Capitulum factam non acquiritur ius ad rem con-
siderabile, quod impetrans Canoniarum teneatur
facere mentionem in impetratione de oppositione,
& de tali iure, & Rota in vna Calagurrutana Bene-
ficij de Arcaya. 28. Iunij. 1591. coram D. Seraphino
infra adducta parte sequenti cap. 1. num. 57. 7. ad finem
& in d. Toletana Scholæstrie, quæ sic ait. t Domini
tenuerunt Francisco Herrera super vacatione Scho-
læstrie, de qua agitur, audiendum, quæ, si habeat qua-
litate ad illam obinendam à statuto requisitas, potuit
ad vacuum se opponere, itaque ex oppositione ius sibi
fuit ad illam acquisitum, Cassad. decif. 18. num. 4. de
Præbend. Sarnen. super reg. de non tollendo iure
quæstio, quæst. 1. num. 10. versu. nam per illam solam
oppositionem, & hoc manifestum sit, quia in gratia de
vacato necessario de tali iure ex oppositione acquisito
fieri mentionem oportet, vt per Puteum decif. 235. lib. 2.
sed tanto magis, quando non agitur contra prouisum A-
postolicum, vt est casus noster, sed contra eum, qui ius ab
Ordinario fuit affectus, nam huic certum est facultate
delegandi statibus Ecclesie non competere, Puteus
decif. 235. num. 3. & 4. neque in contrarium facit quod
voluit Mohebas. decif. 22. & seq. nempe ex oppositione
non competere opponenti aliquid ius considerabile in re,
vel ad rem, quia loquitur in diuersis terminis, videlicet
ad effectum, ne taciturnitas illius in gratia de Beneficio
vacanti possit causare surreptionem, non autem quando
statutum adest, per quod tribuitur ius opponenti, Puteus
decif. 235. lib. 3. Anton. Aug. in epitome tit. de prouin-
sione & oppositio. §. 1.

Et idem fuit resolutum t in causa Placentina Câ-
toriz. 12. Ianuarij. 1594. coram D. Aregonio, in qua
Domini tenuerunt, quod ex oppositione, & requisitio-
ne Mathe de la Pila Canonici Placentini ad Canto-
riam vacationem, non fuit acquisitum ius, de quo in gratia
Apostolica D. Didaci de Aquilera esset facienda men-
tio, & per quod eius gratia pesser dici nulla, etiam stan-
te statuto fundamentali dicte Ecclesie à Papa co nfir-

177
mato, & quod Dignitates vacantes prouiderentur Cano-
nicis dicte Ecclesie, quibus nihil obstat de Canonici
instituti, ex Cassad. d. decif. 18. de Præbendis, Mo-
hed. decif. 22. & 23. Puteo 235. lib. 2. Gomezio d. quæst. 1.
num. 10. Anton. August. in repertorio, tit. de Præbend.
§. de oppositione, nec obstat decifio Putei 235. lib. 2. &
233. lib. quia illa prima procedit in gratia de vacante,
secus in gratia de vacante, vt in proposito in qua est di-
uina ratio, vt ibi dicitur in secunda vero contra oppositio-
nem fuit processum ad plura alia, per quæ fuit ius que-
situm, vt ibi dicitur, quasi non esset processum, ius
non quæretur ex sola oppositione vt ibi dicitur, idem
etiam fuit tentum in vna t Calagurrutana de Iocano
15. Maij 1600. in qua fuit resolutum, sententiam poste-
riorem esse validam non obstante defectu iurisdictionis
apposito ex eo, quod Nutrius non habere facultatem
committendi causas Beneficiales, nam fuit dictum hanc
causam non esse Beneficialem, quia Cassat. vti præsen-
tandus pratendebat sibi debentem esse Beneficium, non au-
tem petebat illud tanquam suum, Bald. in authent. liti-
giosa, num. 1. C. de litigio. & quando lites sit super præ-
sentatione, cuius aliquis. Se opponit ad impediendam insi-
tutionem, causa non dicitur Beneficialis, vt fuit dictum
coram Oradino in causa Aretina de Ragusino. 24. Aprilis.
1559. quam allegat Lancel. de attentatis cap. 4. in
præf. nu. 489. &c. Nec obstat, quod ille sit filius patri-
monialis, & se opponat, quia per oppositionem non ac-
quiritur ius ad rem, nec in re super Beneficio, ita vt po-
tuit illud petere tanquam suum, vt in d. Placent. Cantoriz.
& c. Et tradit post hæc González gloss. 9. §. 1.
à num. 88.

Ex qua decisione t Placentina, & d. dec. Put. 237.
apparet, id intelligi nisi vltra oppositionem oppositio
iustificauerit quali tates necessarias, & requisitas
per constitutionem, seu priuilegium, ita vt censetur
ad illa vocatus, & sola prouiso deficiat, nam tunc ex
tali oppositione, & verificatione qualitatim cesset ip-
si quæstio ius considerabile, de quo in prouisione
aduertarij erat facienda mentio, & oppositio in isto
casu assimilaretur presentationi, seu electioni, quam
acceptationi, &c. Et consequenter esset præserua-
tum per d. clausulam, dummodo non sit alteri ius que-
situm, & haberet locum d. regulæ de non tollendo iure
quæstio. Vt fuit resolutum in d. decif. Putei 235. lib. 3. in
vna Burgen. Canonicatus, & præbende Doctora-
tie de anno 1549. de qua est consilij. 51. Mandosij, t 70
qui ait, quod ex oppositione competente ex aliqua
constitutione, vel priuilegio acquiritur ius conside-
rabile, vt non tollatur per clausulas generales rescri-
pti, & sit referuatum per clausulam, dummodo alteri
non sit ius quæstio, in fine tamen referuato Rotam
dixisse simplicem oppositionem non esse considera-
bilem, sed quia vnus tantum se opposuit, & verifica-
uit esse in casu priuilegij Sixti. III. illud ius ef-
se considerabile, & tradit González sup. numer. 92.
& seq.

Vnde, si essent plures t oppositores, qui verifi-
cassent qualitates necessarias, nulli esset ius que-
situm considerabile, sicut dicitur de patronis plures
præsentantibus, quibus nulli ius acquiritur ad rem
vt per Mohebas. d. decif. 1. & diximus supra titul.
11. González vbi proxime, qui num. 94. ait fuisse de-
cisi in vna Calagurrutana Beneficij de Ocon. 16.
Iunij. 1705. coram D. Otinbergo, quod per sententiam
deklaratoriam factam ab Ordinario continentem
Beneficium patrimoniale esse debitum N. vti ido-
riori, etiam ante præsentationem, & institutionem
post modum faciendas acquiritur ius ad rem consi-

216 de rab ile, ex quo iam erat idoneus ab examinadoribus repertus.

72 Vnde etiam in terminis dicitur decisionis 7. Cre- scen. videtur, quod si ille qui erat solum de genere, & nomine, & debebat presentari secundum fundationem, id verificasset ante obtentam novam provisionem per adversarium aliter dicendum esset, nempe quod esset ei questum ius considerabile, de quo non solum esset facta mentio in nova provisione adversarii, sed etiam esset preservatum per dict. clausulam, dummodo alteri non sit ius questum, & haberet in eo locum d. regula. de no tollendo iure questum.

73 Quintimo in terminis d. decisionis Crescentij, etiam ille, qui erat de genere, & nomine, nondum id verificasset, videbatur necessaria mentio non solum de lite, sed etiam de tenore fundationis, vt ibi factum est, & quamvis non esset necessaria derogatio d. regula. de non tollendo iure questum, nec preservaretur per illam clausulam, dummodo alteri non sit ius questum, iuxta supradicta, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi etiam in gratia vacante.

74 Et ita fuit resolutum in vna t. Visibonen. Prioratus 4. Julij 1601. coram D. Seraphino, vt in decisione sequenti. Fuit conclusum locum esse sequestro, primo, quia possessio capta per D. Mattheum Bernardes fuit capta pendente appellatione a decreto Ordinary capiti non solum de appellatione libr. 6. & 2. vt lite pendente, eodem lib. nam, licet Princeps non attendat, vt per Egidium dec. 249. in fine, tamen possessio vigare gratia capta post appellationem, seu post inhibitionem est attentata, & deo deo de attentatis p. 2. cap. 4. in praefatione numero 413, cum aliis, quod maxime procedit stante, quod gratia erat surrepticia cum non fuisset narrata lit, neque narratum Beneficium esset debitum certo generi personarum in fundatione, prout constat ex privilegio, & tribus sententiis alias in Rota antiqua laici, quo casu gratia Papa, non facta de hac re mentione est nulla, Thomas dec. 102. Eneas de Falcon. q. 3. n. 22. Puteus dec. 239. n. 2. l. 2. non obstant, quae ex adverso deducta fuerunt, & primo, quod deducitur fuisse processum iuxta formam praescriptam a S. Concilio Tridentino, quia praeterquam quod non tuetur attentationem, decretum illud quod habetur scilicet 24. capite. 18 de reform. non procedit, ubi in fundatione fuit data diversa forma, quae est observanda, vt patet ex resolutione S. Congregationis, nec obstat, quod dicitur in actu non consistere de possessione capta per Mattheum, ex quo processus ille non est in forma probanti quia dato & non concessio, quod ut res se habeat tamen non ideo excluditur quin sit opponendum sequestro, imo factus debet concedi, si possessio vacat, ne interim dilapidentur fructus Prioratus, & ex his conclusum pro sequestri appositione. Accedit decisio Caesaris de Grassis 97. numero sexto & 91. num. 1. & 2.

Et quod diximus t. numero 65. huiusmodi ius ex oppositione competens non esse considerabile, vt de eo debet fieri mentio in gratia de vacante, videtur procedere quando huiusmodi ius, & oppositio competit ex statuto, consuetudine, vel privilegio, & ita loquuntur decisiones ibi citatae, & numeris sequentibus, cuius in fundatione, quae est magis favorabilis, & cui non ita facile censetur per Papam derogari ad tradita infra sexta parte capit. primo a numero 118.

75 Praeterea circa d. decisionem t. Calagurritanam de locano, quatenus dicit non esse causam Benefi-

cialem quando quis se opponit praetendens sibi vt praefentando, vel alias Beneficium esse debitum, & con sequenter Beneficium non fieri litigiosum, quod etiam alias fuit resolutum in alia Calagurritana de Curatu t. coram D. Oriolen. 7. Martij nempe quando opponitur in praesentatione, praesentatum non esse institutum causam non dicit Ecclesiasticam ex Lanceloto dicit numer. 489. quia causa non dicitur Beneficialis quando quis petit Beneficium tanquam sibi debitum, sed tanquam suum, aduerto t. id non videri verum, nam quamvis in profanis solum dicatur res litigiosa, de cuius dominio questio movetur, vt in dict. authent. litigiosa. C. de litigiosis, tamen in materia Beneficiali causa dicitur Beneficialis, & Beneficium litigiosum, non solum quando est questio, cuius sit Beneficium, & ad quem pertinet, seu quando quis illud petit tanquam suum, sed etiam quando litigatur super iure ad rem, & Beneficium confrendo principaliter, vt patet ex capite 1. vt lite pendente in 6. ex quo Beneficium, vt litigiosum per litem inter electos, seu praesentatos, qui non petunt nec possunt petere Beneficium tanquam suum, sed tanquam sibi debitum, & quando ex mandato de providendo quis petit beneficium sibi conferri, & assignari in contradictorio iudicio cum interlo, seu alio ius praetendente, clarum est causam esse Beneficiale, & Beneficium litigiosum, & hoc forte vult Baldus in dict. authent. litigiosa, numero 1. ibi, extra eius dictum, factum est casus in capite extra. vt lite pendente libro sexto.

Et quod dicit d. decisio. Aretina de t. Ragulin. & cum ea Lancel. dicit. num. 489. accipiendum est quando quis solum se opponit praesentatis institutus non petens Beneficium tanquam sibi debitum, seu tanquam suum, secus vero quando quis se opponit petens Beneficium tanquam sibi debitum ex fundatione, vel alias, seu tanquam suum, & facit tradita infra in p. ca. 3. a. n. 75. & ita tenendum est, quicquid dicat Gonzalez §. 2. proem. numero septuagesimo octavo.

Quod autem diximus ex oppositione, t. & verificatione qualitatum per oppositorem facta, esse ipsi questum ius considerabile, accipiendum est quando illa verificatio facta est legitime, & servata iuris ordine, ac secundum formam constitutionis, non alias, vt fuit resolutum in d. Placentina Cantoriae 24. Octobris 1594. coram D. Seraphino, vt in sequenti decisione. Cum in gratia Didaci apposita clausula, dummodo tempore data praesentium non sit alius ius questum, fuit per Mattheum oppositum tempore datae gratiam fuisse sibi ius questum ratione oppositionis, res requisitionis suae, super quo ar. Dominus proponente R. P. D. meo Aragono, resolutum non fuisse ex sola oppositione, seu requisitione nisi aliquid considerabile questum Matthei, etiam stante statuto Ecclesiae Placentinae. Cassiodorus dec. 18. n. 3. de probation. cum aliis allegatis in decisione, verum quia ultra oppositionem allegatum fuit pro Mattheo, fuisse ad plures alios actus processum, arbitrari, an simul cum oppositione concurrant alij actus, & tales, ex quibus fuerit ius questum Matthei, & fuit omnium Dominorum consentiente opinio decisum non adesse tales actus, ex quibus fuerit ius questum Matthei, cum enim maior pars eorum proveniat ab ipso solo Mattheo, res dicitur remanere in simplicibus terminis acceptationis, per quam non dicitur questum ius, vt per Rotam 17. de Praeben. in novis late Cassad. d. dec. 18. de Praeb. Feli. post Card. & alios, quos allegat. in 6. causam, quae, nu. 26. de rescrip. Sarmen. do

iure questum non tollendo, q. 1. nu. 30. idem vt dicitur ad hunc effectum non questum, nec esse est, vt ex parte collatoris deventur ad aliquis actus prout in dec. Putei, 253. lib. 1. neque hoc deest sequitur Mattheus praetendens, & parte collatorum fuisse deventum ad plures actus, & ad collationem, nam Patens legitur quando ibi actus fuit fuerunt servato tenore, & secundum formam a iuribus traditam, ac in casu de quo agitur omnia fuerunt nullius gesta, & non servata iuris, nec statuti forma, ideo nihil operantur, capite non praestat de regulis iuris in texto, Rebuffus super regula de in iuris glo. a decimatercia in prim. nullus vero in eo consistit, quia, non potest conferendi esse penes Episcopum, & Capitulum tam secundum statutum, quia de iure canonico, Cassad. dec. 22. de Praeben. neque ab eis esse abdicata non potest, cum Episcopus nunquam absolute negaverit se velle committere Capitulum, vel conferre Dignitatem, non idcirco ex iura causa distulit, vt videtur Petrum referaturum fructum in iuribus suis, & tempus conferendi quod est sex mensis, non habereur, ita vt periculum esset, ne potestis expraret, & ita nullus adest Episcopi, & Capituli mora, aut negligentia, utique non poterant Archidiaconus de Medellan. & alij duo Canonici facere collationem Mattheo. non enim talis facultas ad eos erat devoluta, quod eo magis est dicendum, quod in eodem Capitulo, quod fuerat ab Archidiacono de Traxello congregatum ad consultandum, an esset parendum in inhibitione Episcopi, qui inhibuerat, ne Capitulum congregaret ad effectum providendi de Beneficio vacantis per obitum Francisci, inter quae erat haec Dignitas, de qua agitur, tunc maior pars obtinuit esse parendum mandati Episcopi vti iusto, & nihilominus Archidiaconus, & alij duo Canonici deventur ad illum alium, ceteris contradicentibus nullius, & de facto, ad notata per Abbatem in capite cum nobis numero 9. de elect. & ibi longe. numero vndecimo, Bur. numero 32. non obstat, quod dicitur consilare, & consilisse de habitantibus Matthei, quia non fuit ad hoc legitime processum servata forma statuti, licet non possit Episcopus ubi certo generi personarum debetur Beneficium, alij praesentare alij providendo, tamen sensus est in Papa, quia est absolutus dominus omni in Beneficium, Crescen. dec. 7. de iure patris, neque obstat, quod facta non innotatione, & requisitione, collatio sit habenda pro facta, ex quo non stat per eum fieri debet iure civilis de condition. & demonstr. & hoc sufficit, vt Papa dicatur praesentis in conferendo, iuxta ea quae tradit Rebuffus de pacificis possessionibus, numero 312. quia praeterquam quod legitur in terminis concordatorij, super quibus adest particularis provisio circa hanc requisitionem, praesentibus, ubi collator sine aliqua iusta causa aeneat collationem facere, quod non adest in casu isto in quo nunquam devotata fuit collatio, sed tantum dilata ex causa, vt per illum alium remissis fieri praesudicium. Nihilominus non obstat decisio Putei 253. lib. 1. secundum, quia legitur in alius terminis, neque ad effectum, vt de statuto fieri debet mentio in imperatione, & haec doctrina bene colligitur in sine decisionis, ubi respondet decisione decima octava Cassad. & ita fuit conclusum, pro non iure Matthei.

81 Ex praedicta resolutione t. inseritur ad oppositiones, quae fiunt ad parochiales vacantes ex decreto S. Concilij Trident. sess. 24. de reform. c. 18. & constitutione Pij V. videbatur per oppositionem non acquiri ius considerabile ad Parochialem ante approbationem, neque etiam post approbationem, ab examinadoribus factam si plures sunt approbati, quan-

uis Episcopus ex eis debeat eligere quem ceteris magis idoneum iudicaverit, & alias dignior praeternitius possit appellare a mala electione ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. electum vero ex approbatis tanquam magis idoneum ab Episcopo atque eum, qui solus est approbatus, quia alij non se opposuerunt, aut non fuerunt approbati, habere ius considerabile ad Parochialem, cum illi, & non alteri collatio Ecclesiae fit facienda ab eo, ad quem spectabit eam conferre iuxta dictum decretum Concilij, t. Et quod per non innotationem dignioris, seu electionem factam per Episcopum praemisso concursu, queratur illi ius ad Parochialem tradit Nau. cor. 11. de rescrip. & Zerola 1. part. verbo Beneficia. §. 5. 4. dub.

Nihilominus tamen iuxta dicta t. infra p. seq. c. 7. §. 1. n. 83. dicendum videtur, quod quando collatio Parochialis spectat ad ipsum Episcopum facientem concursum, approbatus etiam solus, aut ex approbatis electus ab Ordinario, non habet ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quod Episcopus velit conferre, quando vero collatio Parochialis spectat ad Papam, vel alium, ille, qui solus est approbatus, vel ex approbatis electus ab Ordinario, videtur habere ius considerabile ad Parochialem ex d. decreto Concilij, & d. dec. Putei 253. lib. 3. dummodo iura quatuor mensis significetur Papae vel collatori iuxta d. constitutionem Pij V. vnde dicitur ius censetur praesentatum t. per d. clausulam, dummodo non sit alteri ius questum, & in eo habeat locum d. regula de non tollendo iure questum, quicquid posthac dicat Gonzalez glof. 6. n. 119. & glof. 9. §. 1. numero 94. nec decisiones Rotae quas allegat id dicunt.

Et hoc videtur procedere t. etiam concursus approbatio, & electio ordinarum t. principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, quia forte ignorabat reservationem, vel alias, & etiam si de facto collatio per eum sit facta, nisi proutvis factus, vel scire debens reservationem coepit, vel retinuerit possessionem parochialis, & administraverit, vel fructus perciperit, & sic amittit ius iuxta c. auaritia de elect. n. 6. & dicta infra in p. ca. vlt. dub. vlt. numero 215. & cap. si Beneficia t. de Praeben. 6. quia sic fieri hac, vel illa intentione, & sine, & etiam collationem fuisse factam ab Ordinario, parum videtur referre, dummodo in substantia, & effectu sit servata forma Concilij, & constitutionis Pij V. facit lex. 2. c. communia de legatis in fine ibi, non enim verbis, sed ipsi verbi leges imponunt, & facit decisio Rotae in causa Volaterrana parochialis. 20. Maii. 1591. coram D. Gypsi, in qua fuit resolutum, propter errorem expressione factam in edito, quod Parochialis erat reservata, non esse locum reservationis, nec constitutionem Pij V. quia talis expressio tanquam non necessaria non vitiat, l. testij. C. de testib. & c. Alias sequeretur, quod si in edito diceretur, t. parochialem spectare collationem Ordinaris seu vacante in mense Ordinaris, vel e contra diceretur parochialem vacante in mense referatur, seu alias esse referatur, & sic facto concursu, & examine postea competum esset non esse ita, vt in edito dictum est, non posset Ordinarius virtute illius concursus, & examinis vltimus procedere, sed esset opus nouo concursu, & examine, quod non videtur dicendum, t. Nec decretum reservationis tollit, & irritat concursum, & approbationem, sed solum collationem, & inde secuta, vt constat ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. & dicitur

infra 9. p. c. 2. a. n. 151. & sic optime textus in c. si confirmacionem de elec. in 6.

89 Quamvis Romani vna ¶ Derrufen Parochialis de Tuiua per tres decisiones, & sententias aliud voluerit, vt in decisionibus seqq

13 Febr. 1593. coram D. Penna.

90 Reseruetur at ¶ Fel. record. Greg. 14. die 5. Decemb. anno 1590. omnia Beneficia cum cura, & sine cura post quantum diem & per totum d. annis 1590. vacantia, vt appareat ex regula 8. Cancellariz eiusdem Pontificis, & cum die 27. eiusdem mensis Decembris vacasset illa Parochialis oppidi de Tuiua, Episcopus Derrufen apostolus edidit, & factis concursibus, ad quem inter ceteros comparuerunt Franciscus Virgilius Tarracoen. & Raymundus Iorda Derrufen. ambo de rectorum Dolores die 12. Ian. 1591. declarando Parochialem Francisco fore conferendam eodem tempore pure, & simpliciter etiam per irritam impositionem eidem Francisco eam contulit, qui die proxime sequenti vigore collationis sibi facte, tanquam Rector in manibus Episcopi Fidei professionem faceret, & die 15. in veram, & realem eiusdem Parochialis possessionem inmissus, saltem vsque ad 24. diem Ianuarij actus rectorales exercuit, interim Ordinarius habita forsitan notitia prædictæ reservationis sub die 12. Ian. a. 1591. literis quibusdam certificatoris ad Papam directis afferens se idem Parochialem Virgilio contulisse, quod reservationem ignorasset, paratum se obrulit sua Santissimæ mandatis obedire, & Virgilius literas suas approbationis infra quatuor menses iuxta constitutionem Pij V. de prouisione Parochialium in Datarie libro die 17. Aprilis 1591. presentando de Præfata Parochialis sibi prouideri petebat, ceterum, quia Paulo ante Raymundus die 17. Martij 1591. eandem Parochialem tanquam reseruatam ad Sedem Apostolicam impetrauit, & habitatus, an Franciscus competeret ius ita, vt Parochialis sibi foret adiudicanda, & Domini non competere responderunt, primum non ex collatione Ordinarij, quia ipse obstatat Papalis reseruatam cum decreto irritante c. 2. & c. dudum de Præb. lib. 6. Rota dec. 1. numer. 4. de rerum permutat. in nouis Simoneta tract. de reseruat. q. 43. n. 1. & q. 79. n. 4. quo Papali decreto ligantur etiam ignorant cap. 1. de conce. Præb. lib. 6. c. quodam. §. fin. ver. prima enim collatio, vbi id annotat. Ioan. Andr. de Præb. lib. 6. & Clem. 1. vbi gloss. verb. attentari de conce. Præbende. Cassad. dec. 12. n. 5. super regulis. Simoneta de reseruat. q. 96. Acorambonus dec. 19. li. 1. Con. in cap. Alma mater de sententia excom. p. 1. §. 10. n. 8. & seq. operatur præterea nullitatem actus contra tale decretum gestis, Cassad. dec. 1. numer. 1. de Præb. Con. practicarum c. 9. numer. 7. Fel. c. 2. n. 7. ver. 4. limita. de constit. cum similibus congestis per Gabriele, tit. de clausulis conc. 3. Nec concursus cum subiecta examinatione approbatione, & Episcopi electione dicebatur competere aliquod ius Franciscus, vt competere videbatur ex dispositione Concilij Trid. sess. 14. c. 18. §. peracto deinde examine, nam cum iudici Concilium vltimus precedendo constituit, vt perfectio examine ei, qui fuerit approbatus, & magis idoneus indicatus fiat collatio ab illo, ad quem spectabat eam conferre, & in casu proposito propter reservationem collatio spectaret ad Papam, approptio, & collatio Ordinarij nullum ius tribuere potuit stante decreto irritante approbationem & collationem Ordinarij insistente Rota dec. 1. numero 4. de rerum permut. in nouis Par. cons. 159. l. 4. numer. 21. & tamet-

si ex concursu, approbatione, & electione Ordinarij, & quod ius considerabile Franciscus competere potuisset, aliud amiserat, ex quo caperat possessionem iussu collationis ab Ordinarij sibi facte, capite si Beneficia de Præbendis libro 6. c. cuius textus dispositus, quatuordecim res tantum afficeret, vno nomine Franciscum comprehendere videbatur, qui non ante admisserat Parochialem, quam sibi fuisset intimatum breue de captanda possessione nomine Camera obtineatur per Raymundum post multos menses elapsos à tempore reservationis Papalis, cum non esset verisimile eum tunc reservationem ignorare, quod vel ex ipsius Ordinarij literis ad Papam directis non obscure colligi videbatur, qui propterea Parochialem se contulisse fatebatur, quia reservationem ignorauerat, nam cum semper mensis Decembris sit vnus de quatuor mensibus Ordinarij, non fuerat necessarium talem prauisere executionem, & tamen cum hac ageretur die 12. Ianuarij, nihilominus Franciscus vigore collationis Ordinarij die 15. eiusdem possessionem Parochialis voluit adipisci, ad decisionem in casu Gerandis facta die 26. Martij 1967. coram Cois, quam Dominus vix progenitua Rota decisione agnoscere dignabatur, respondebatur eam omnino applicari huius themati, vbi non fuerat seruata Concilij Tridentini forma deputando a canonum cum congrua fructuum assignatione, donec à Papa foret de parochiali prouisum, ad quem tanquam de Beneficio reseruatam collatio pertinebat, eodem modo dicebant Domini respondendum ad decisionem pnti 253 incipit. dabitur Dominus libro tertio: nam propterea ibi ex oppositione fuerat ius considerabile acquisitum oppositoris, de quo mentionem fieri oportebat, quoniam concursus fuerat factus ad eum effectum ab eo, qui conferre poterat, sed in hac causa concursus, & examen Franciscus, vt euenit demonstrat, non poterat dies facta ad effectum, vt papa deinde conferret, cum Ordinarius contulerit, & ideo ex illis tanquam ex præambulis ad collationem à papa faciendam non fuerat Franciscus quæsitum aliquod ius considerabile, imo verò, si quod acquisitum, extinctum fuerat per collationem Ordinarij ad quam actus precedentes videbantur ordinari. Præterea cum decisio pnti loqueretur solum ad effectum, vbi dicitur mentio fieri deberet, ex eo non poterat huius facti applicari quod ex serie & narratione totius causæ, expressa fuerant à papa omnes illius circumstantia. Illa que obtinebantur contra prouisionem Raymundi tanquam aliena à præfata dispositione, in qua solum quærebatur de iure à Franciscus presentio, non indigere responione, Domini censuerunt, & ita fuit conclusum nullum competere ius Franciscus, nec ei parochialem adiudicandam.

In eadem, decimo nono Iunij 1595, coram Dom. Lisa.

91 In hac reseruatam standum esse in decisio sub die 12. Febr. 1593. coram D. Penna rationibus, de quibus in casu, & ad illud, quo præsupponitur informantes in hac positione pro Dom. Francisco Virgilio, quod licet decretum irritans appositum in regula reuocatoria insinuat collationem Ordinarij, & omnia inde facta, non tamen annullat concursum, & approbationem in eo factam, per quem ius præstenditur quæsitum ipsi Franciscus, vt ei, & non alteri sit facienda collatio iuxta dispositionem Concilij Tridentini sess. 14. c. 18. & constitutionis Pij V. super modo, & forma prouidendi de parochialibus suis per Dominos responsum non posse Franciscum hoc in casu renouari dispositione dist. Concilij, & ten-

constitutionis, tum quia non appareat obseruatam fuisse formam à d. Concilio, & constitutione traditam ad leg. auxilium. ff. de minor. gloss. fi. c. constitutus de appellat. Par. cons. 47. n. 9. & 61. l. 1. & quod non fuerit seruata forma Concilij ex eo conuenitur, quod collatio per Ordinarij eidem facta fuit simpliciter, & absque aliqua protestatione, & vltimus eidem tradita fuit realis possessio d. Parochialis aliquo in æconomum non deputatis cum assignatione congrua, donec collatio ipsa fieret per Papam, ad quem de iure spectabat, vt disponitur in d. Concil. cuius quidem in forma ad vnguem erat obseruanda, cum de iure per æquopollens adimpleri non possit, vt alias fuit dictum in illa V. laterana Parochialis 20. Martij 1591. coram D. Giffio, tum etiam, quia ex prædictis, collatione scilicet Ordinarij, admisione professionis fidei & traditione possessionis absque aliqua reservatione, aut protestatione factis post dictum concursum, & approbationem satis clare colligitur concursum ipsam fuisse ordinatum, ipsamque approbationem admittam fuisse duntaxat ad effectum collationis Ordinarij ad textum in §. pauonum, & de rerum diuis. in l. vxori. §. fi. de leg. 3. §. cum alius per Decretum cons. 118. numer. trecentesimo quinquagesimo. l. 1. quod comprobatur ex eo, quod si Ordinarius de tempore collationis ignorabat reservationem, prout per iusfermatas pro ipso Franciscus præstenditur, impossibile idcirco est, quod concursus non admisserat Ordinarij, prædictumque Franciscus approbauerit etiam ad effectum, vt eidem fieret collatio per eadem Apostolicam vt de beneficio reseruatam eum animus ad ignorata non applicetur. l. sicut certis. & l. si cum in vtero. C. de testam. Milit. l. si hæres institutus. ff. de acquirenda heredit. cum alius, per Corneum cons. 173. numer. 4. lib. 4. vnde, cum actus huius non operetur ultra voluntatem eius l. qui recipiunt, & l. qui iniuriarum ff. de iniuriis, & est iacerdos de offic. Ordinarij. sequitur propterea, quod ex d. concursu, & approbatione non potest dici aliquod ius quæsitum Franciscus Virgilio, ad effectum, de quo agitur, nec literis certificatoris Ordinarij datis, vt præstenditur sub die 12. Ianuarij 1591. & sic per diem ante imperationem Raymundi iurari potest Franciscus Virgilius, tum ex prædictis, tum quia prædicta litera maxima suspensione anidata non carens ex deductis per informantes pro D. Raymundo, & ex eo, quod sub die decimo quinto eiusdem in executionem collationis Ordinarij inmissus reperitur Franciscus ipse in possessionem realem d. Parochialis, quod, vt omnibus patet, de directo repugnat effectum litterarum ideo, &c.

In eadem 24. Novembris 1595, coram D. Cordua.

92 In hac reseruatam standum esse in decisio, & confirmanda esse duas sententias Rotalet ad fauorem Raymundi non obstantibus, quia de nouo adducebantur, fundamenta, quorum præsuppositum factum, quod esset ius quæsitum Virgilio ex approbatione Ordinarij in concursu facta ad Parochialem, de qua agitur, & de illo etiam facienda mentio in gratia Raymundi iuxta decisio. Pnti 253. l. 3. Domini dixerunt iure non subsistere, nam cum præparatoria non sit in consideratione, quando adest præparatoria, sicut non attenditur modus quando habetur effectus lib. cum seruis de verb. oblig. l. si mater. C. de instit. & substit. cum vulgaribus, tum etiam ius aliquod potest considerari ex approbatione, quando esset ordinata ad collationem, que non fuisse seruata effectum, cum tamen reperitur consensu collatione, non potest se or-

tum attendi, vt de per se tribuatur aliquod ius, facile etiam tollatur obiectum contra resolutionem vltimo loco factam, vt quia fuit dictum non esse seruatum formam Concilij Triden. quia non fuit deputatus æconomus, quatenus opponebatur illam non esse de forma, Rota enim voluit ostendere nullitatem concursus non directi ad collationem Papæ, quo casu seruanda sunt disposita per Concilium, Minus obstatat fundamentum adductum ex c. si confirmatum. de elect. in 6. vbi infirmatur confirmatio electionis, non electio, quia illud procedit quando nullitas vnium comprehendit, & non aliud, quia recipitur separationem, vt dicitur de institutione, qua annullata presentatio, vt fuit dictum in illa Toletana Parochialis coram D. Decano 3. Iulij presentis anni, nullitas vnium non inficit presentationem, vel electionem, sicut in casu nostro inficitur vtrumque Franciscus in d. c. si confessionem numer. secundo, nec subsistit, quod dicebatur potuisse fieri concursus iuxta Concilium ad effectum, vt approbato fiat collatio ab eo, ad quem spectabat de iure, hoc enim verum est, & procedit decisio 48. diuersorum p. 1. in impressis, sed non fuit ita factum, vt constet ex postea gestis per ipsum Ordinarij, & quo prouisum ad concursum admissit, & ipsum prouisum, qui acceptauit cum emissione solemnium professionis, ex quibus appareat, d. concursum fuisse præordinatum ad effectum solius collationis Ordinarij, que allegabatur de ignorantia non intrant, cum regula comprehendat etiam ignorantes, ac inde non possit dici, quod si de illa, quam habuit Ordinarij, narratum fuisset Papæ, non concessisset, capite primo de concessione Præbende in sexto, & fuit resolutum coram. R. P. D. Penna in hac causa.

CAP. IV. De commendâ. SVMMARIA.

Beneficium aliquando conceditur non in titulum, sed in commendam, & quando dicatur concedi in titulum, 1. Titulus hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinendi Beneficia. in 2. licet alias multis modis sumatur. num. 3. Titulus verus, & iustus dicitur, si nihil vitij habet aliquo cum colore, cuius habet, dicitur coloratus, numero quarto. & de titulis coloratis remissive, numero quinto. In commendam conceditur Beneficium, cum datur alicui in custodiam, & administrationem, n. 6. Commenda est duplex, altera temporalis, altera perpetua seu in vtilitatem Ecclesie, altera in vtilitatem commendatary, n. 7. Inferior Episcopus non potest Beneficium commendare, contra Hosedam, & Cuchum à n. 8. & seq. nisi habeat iurisdictionem quasi Episcopalem, numero duodecimo. Nullus Ordinarius inferior Papa potest perpetuo commendare, n. 15. Capitulum, nemo, de electione in 6. solum loquitur in commendam Parochialium, de qua qui sint videndi, numero 14. & hodie est correctum ex Concilio Tridentino num. 15. Alia Beneficia videntur posse commendari ultra sex menses etiam ad viciam per Ordinarij, numero decimo sexto.